

PAVOL SEČKÁŘ

Symbol priateľstva

Kľakáme k hrobom, kde spíte a šepkáme len „večnaja pamäť“ žijúcim mŕtvym v ukrajinskej zemi.

Sme radi, že z iniciatívy Klubu generálov SR a s pomocou predstaviteľov mesta Ovruch sa odhaľuje Pamätník padlým slovenským vojakom. Ďakujeme vám. Na odvážnych bojovníkov so zbraňou v ruke, trpiacich občanov a celé rodiny nemôžeme nikdy zabudnúť. Preto odovzdávajme štafetu uctievania si všetkých, ktorí neváhali položiť životy a zdravie za šťastnú budúcnosť svojich detí. A deti nesmú zabúdať na hrdinské činy otcov a starých rodičov. Protifašistickým odbojom vyjadřili naši občania svoj odpor, protest proti násiliu, proti ľudskému utrpeniu. Fašizmus, a najmä nemecký nacizmus, využil a zneužil všetko pre dosiahnutie svojich cieľov, ktoré smerovali k nastoleniu svojej svetovlády, nadčloveka, nadnároda, a k popretiu hodnôt danej civilizácie.

Na krátku dobu sa stalo Slovensko z milosti hneď totalitý formálne samostatným štátikom, v skutočnosti poslušným satelitom. Ludácky režim sa tu udržoval za cenu potlačania slobody a za cenu fyzickej likvidácie svojich občanov, za ktorú dokonca ochotne platil. Perspektíva nášho národa bola v dlhodobom pohľade jediná: ako Slovania mali sme prežívať v postavení nevoľníkov či otrokov na nemeckých veľkostatkoch, zriadených na dobytej Sibíri.

V tých rokoch však takmer všetci slušní ľudia stáli na inej strane než vtedajší štátny režim. Odboj, ktorý sa postupne zdvihol, nebol namierený proti štátu preto, lebo bol slovenský. Bol namierený proti štátu preto, lebo to bol štát fašistický. Slovenskí vojaci, ktorí hneď po prepadnutí Sovietskeho zväzu boli odvelení na východný front, keď zistili, aké zverstvú nacistická armáda predvádza, nestotožnili sa s tým a hromadne prechádzali na stranu partizánov.

Taký bol aj Ján Nálepka, o ktorom v knihe Tajomný kapitán gen. Saburov napísal:

V parku, v prísnom a bolestivom mlčaní stáli partizáni. Tu, pri bratskej mohyle, počúvali slová komissára Bogatyra. Slová na rozlúčku: odprevádzame na poslednej ceste 40 bojových druhov, ktorí položili životy za slobodu a nezávislosť vlasti. Medzi nimi sú aj naši slovenskí bratia, slovenskí vojaci a ich veliteľ kpt. Ján Nálepka. Naše priateľstvo so Slováckmi sa zrodilo v ťažkých časoch a vydá svoje plody. Meno Jána Nálepku ostane navždy symbolom tohto priateľstva. Zbohom, druhovia naši, zbohom Ján! Dielo, za ktoré ste položili životy, je v dobrých rukách. Fašizmus rozdrvíme. Víťazstvo bude naše.

Zabránme nebezpečenstvu narastania a oživovania fašizmu a extrémneho nacionalizmu. Ako mementa pre súčasné a budúce generácie. Trvalo prehľbujme priateľstvá národov a národností, zrodené v krvavom boji proti fašizmu. Vzdávame večnú úctu hrdinom, padlým v bojoch za slobodu.

Česť ich pamiatke, sláva a úcta Vám, účastníkom nášho zápasu za slobodu, ktorí ste sa dožili týchto čias.

Po stopách Jána Nálepku

Od skončenia druhej svetovej vojny už uplynulo 67 rokov. Jej dôsledky sú však pociťované a viditeľné dodnes, prinajmenšom v tom, že sa do mnohých rodín nevrátili synovia a dcéry, otcovia, starí otcovia, mamy a staré mamy. Pamätníky padlým vojakom, umučeným antifašistom a bezbranným obetiam z radov civilného obyvateľstva pripomínajú hrôzy doby, keď silu dialógu medzi ľuďmi a národmi nahradila arogantná politika, sila zbraňí, nenávisť a vzájomná nevráživosť.

Politika tejto doby zaviedla na bojové polia, vzdialené tisíce kilometrov od rodnej hrudy, aj slovenských vojakov. Tento osud postihol aj príslušníkov druhej zaisťovacej divízie. Avšak vidiac utrpenie miestneho obyvateľstva a zverstvú fašistov, mnohí z nich spolupracovali s hnutím odporu, alebo prešli na stranu partizánskeho hnutia. Patril medzi nich aj bri-

V Ovruchi si pripomenuli 100. narodeniny Jána Nálepku.

Foto: AH

gádny generál in memoriam Ján Nálepka, ktorého sté výročie narodenia si v týchto dňoch pripomíname. Tak ako on, aj mnohí ďalší našli miesto svojho posledné-

ho odpočinku v ukrajinskej zemi.

Pri príležitosti stého výročia narodenia Jána Nálepku, bol v ukrajinskom meste Ovruch, kde je pochovaný,

z iniciatívy Klubu generálov SR odhalený pamätník padlým slovenským vojakom a partizánom. Tohto významného podujatia sa 15.

(Pokračovanie na str. 2)

Zájazd do Osvienčimu

Z koncentračného tábora si Žiarania odniesli silné zážitky.

Foto: IJ

Základná organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Žiari nad Hronom každoročne v septembri organizuje zájazd po Stopách SNP. Viacerí členovia navrhli, aby sme tento rok urobili výnimku, pretože väčšina z nich ešte nenavštívila Múzeum venované koncentračnému táboru v Osvienčime v Poľskej republike.

Tento rok sme mali šťastie aj na dobrého sponzora, ktorý sa navrhoval, že nám neposkytne finančné prostriedky v hotovosti, ale zaplatí tento zájazd. Tak bolo rozhodnuté.

Šiesteho septembra sa 40 členov ZO SZPB a učiteľov dejepisu zo žiarskych základných škôl vybralo týmto smerom. Vyše trojhodinová prehliadka koncentračných táborov Osvienčim – Auschwitz a Birkenau zanechala u účastníkov zájazdu ťažkú spomienku na zverstvú, ktorých sa dopúšťali nemeckí fašisti počas II. svetovej vojny na nevinných obetiach z radov nevinného obyvateľstva – Židov, Rómov, postihnutých ľudí, politicky prenasledovaných a ďalších, ktorí im zavádzali v ich sne rozpínania nemeckého životného priestoru. Pretože tento tábor patril medzi najväčšie a najhroznejšie v Európe, môžeme povedať, že je symbolom vrážd a utrpenia v druhej svetovej vojne.

Lubomír JANČO
predseda ZO SZPB v Žiari nad Hronom

Na zamyslenie:

Významní ľudia môžu byť zabití, ale nemôžu byť zastrašení.

NAPOLEON

ISSN 03223-2018

9 770323 201002

20

Pocta Jánovi Nálepku

Tesne pred blížiacim sa významným výročím – storočnicou od narodenia kpt. Jána Nálepku, brigádneho generála in memoriam – 14. septembra slávnostne otvorili v Memoriálnom komplexe – Múzeu dejín Veľkej vlasteneckej vojny rokov 1941 – 1945 v Kyjeve reprezentatívny výstavný celok Ján Nálepka – pocta a portrét. Výstava, ktorá potrvá v Kyjeve do konca októbra, zverejňuje na báze originálov výtvarných diel portrétne črty hrdinu medzinárodného boja proti fašizmu – diela autorov Pavla Bána, Júliusa Nemčeka, Teodora Baníka, Ľudovíta Ilečku, Jána Kulicha, Dušana Kállaya, Františka Šestáka a iných. Výstavný celok dopĺňajú diela ďalších významných umelcov – priamych účastníkov odboja, a to v prípade grafiky údesné diela Vincenta Hložníka, v maľbe smalty Milana Gašpara, v textile epický gobe-

lín Cesta oslobodenia od Karola Drexlera, atď. Náročne koncipovaný memoriálny výstavný celok dopĺňajú diela ďalších autorov – významných slovenských výtvarníkov – grafikov Oresta Dubaya, Jarmily Pavlíčkovej, Jána Ondrišku, maliarov Ferdinanda Hložníka, Ľubomíra Zelinu, Michala Jakabčica a Stanislava Harangozá a sochára Milana Lukáča. Kurátorom výstavy je predseda Klubu výtvarných umelcov a teoretikov Ladislav Skrak. Výstavný celok zo Slovenska bol kompletizovaný o viaceré dosiaľ neznáme ukrajinské muzeálne a archívne fondy k vojnovému a protifašistickému odkazu pôsobenia Jána Nálepku a jeho bojových druhov na Ukrajine. Doplnil ho aj dar venovaný občanmi mesta Ovruch v roku 1955 rodičom padlého hrdinu – porcelánová váza s portrétom Jána Nálepku a dedikačnými

nápismi – z fondov Múzea Spiša v Spišskej Novej Vsi.

Súčasť pietneho spomienkového podujatia tvorila prezentácia knihy poézie Jozefa Leikerta Pomiteľnosť, vydaná v ukrajinskom jazyku, ktorú v expozičných priestoroch svetoznámeho Múzea Veľkej vlasteneckej vojny pôsobi-vo uviedli poslucháči kyjevských hereckých vysokých škôl.

Autentickou a mimoriadne hodnotnou stránkou podujatia bola osobná účasť osobností – brata Jozefa Nálepku, syna Alexandra Dubčeka Pavla Dubčeka, slovenskej reprezentácie odbojárskeho zväzu vedenej predsedom SZPB Pavlom Sečkárom, a tiež účasť predsedu Medzinárodného slovanského výboru Nikolaja Lavrinena, reprezentácie Klubu generálov SR vedenej genmjr. Svetozárom Nađovičom, a najmä priležitostné slávnostné udelenie

Veľvyslanec SR v Ukrajine Pavol Hamžík s profesorom Jozefom Leikertom pri obhliadke výstavy, Pavol Dubček v rozhovore s Marínou Ševčenko, vedúcou vedecko-výskumného oddelenia múzea. Foto: rh

odbojárskych pamätných medailí a medailí Jána Nálepku – Múzeu Veľkej vlasteneckej vojny v Kyjeve, účastníkom Veľkej vlasteneckej vojny V. F. Rimarovi, J. G.

Korotkinovi, známemu ukrajinskému spisovateľovi P. I. Osadčukovi, ako aj veľvyslancovi SR na Ukrajine Pavlovi Hamžíkovi.

ls rh

Medzinárodná konferencia

Stým narodeninám kpt. Jána Nálepku bola venovaná medzinárodná konferencia, ktorá sa 19.–20. septembra konala vo východoslovenskej obci Smižany. „Cieľom konferencie je poskytnúť pravdivý obraz o Nálepku, obrazne povedané stiahnuť ho z neba a vytiahnuť z pekla, pretože išlo o vlastenca, obdivovateľa Štefánika, ktorý bol presvedčeným demokratom a vynikajúcim učiteľom so sociálnym cítením,“ konštatoval tajomník Ústrednej rady Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov (ÚR SZPB) Roman Hradecký.

Ako dodal, na konferencii sa poslucháči zoznámili s civilným a vojenským životom Jána Nálepku. „Odkaz kpt. Nálepku, ktorý ako jediný Slovák získal za bojovú činnosť v rokoch 1939–45 titul Hrdina sovietskeho zväzu, predstavili Milan Sidor a Nálepkov brat Jozef,“ dodal Hradecký.

Okrem konferencie bola v Smižanoch pripravená aj výstava „Ján Nálepka – poznávaný, nepoznaný...“ Spomienkové oslavy 100. narodenín kpt. Jána Nálepku pokračovali pietnou spomienkou spojenou s kladením vencov k soche kpt. Nálepku v Spišskej Novej Vsi.

red TASR

V Hornej Maríkovej nezabudli

V Hornej Maríkovej nezabúdajú na svojho učiteľa Jána Nálepku, ktorý tu pôsobil v rokoch 1931–32 a v novembri 1943 padol pri Ovruchi (Rusko) ako partizán v nerovnom boji s nemeckou fašistickou presilou. Pri príležitosti výročia SNP sa konala pietna spomienka s položením vencov k pamätníku v areáli bývalého školskeho dvora. Základná škola, v ktorej J. Nálepka učil, sa nachádza v miestnej časti Pagaňov a vyučovalo sa tu až do roku 1974.

Vence k pomníku kapitána Nálepku položili pod záštitou starostu Hornej Maríkovej Miroslava Hamára a slávnostné prejavy predniesli Karol Janas, primátor Považskej Bystrice

a predseda OblV SZPB. Prítomná bola tajomníčka OblVSZPB Božena Kulhanová, najstarší partizánsky bojovník, 90-ročný Štefan Mihálik, jeho spolubojovníci z miestnej organizácie SZPB a občania. K slávnosti recitáciou básne Pavla Koyša Pieseň o Slovensku prispela zaslúžilá umelkyňa Terézia Kornšová-Szabová. V programe vystúpila ženská folklórna skupina Žrnovanka, ktorá prijala meno jednej z Maríkovských dolín – Žrnové. Meno dostala podľa kameňa, ktorý sa používal na výrobu žrnových kameňov, slúžiacich na mletie

Terézia SZABOVÁ

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Po stopách Jána Nálepku

Nálepku si do Ovruche prišli pripomenúť aj zástupcovia SZPB. Foto: ah

(Dokončenie zo str. 1)

septembra zúčastnila aj delegácia SZPB vedená jeho predsedom Pavlom Sečkárom. Prítomní boli aj zástupcovia oblastných organizácií z rôznych kútov Slovenska. Medzi nimi aj štyria zástupcovia Oblastnej organizácie SZPB v Banskej Bystrici – Ján Páleš, Anton Hoffmann, Milena Vachová a Štefan Paško.

Ulica Jána Nálepku, škola nesúca jeho meno a v nej pamätná izba Jána Nálepku, pomník v mestskom parku s jeho bustou, obelisk na mieste, kde padol, to všetko sú prejavy hlboké úcty obyvateľov mesta

Ovruch k hrdinským činom jediného Slováka, ktorému bol udelený titul Hrdina Sovietskeho zväzu.

Návšteva v Ovruchi nás len utvrdila v potrebe šírenia myšlienok mieru, slobody, demokracie, humanizmu a uchovávaní pamiatky tých, ktorí za tieto hodnoty neváhali položiť aj svoje životy. Ján Nálepka k nim nepochybne patrí.

K napísaniu týchto riadkov ma viedli aj osobné pohnútky. Miesta, ktoré sme navštívili, mi boli dôverne známe z rozprávania a spomienok môjho otca, ktorý ich prešiel ako príslušník druhej zaisťovacej divízie. Tak ako mnohí ďalší, aj on spolupracoval s domácim odbojom nielen na Ukrajine, ale aj v Bielorusku. Po prehliadke ex-

pozície Múzea partizánskej slávy v Slávečne, vzdialenom asi 30 km od mesta Ovruch, dostal človek odpoveď na otázku, prečo mnohí naši vojaci pomáhali domácomu obyvateľstvu a odboju. Po návšteve týchto pamätných miest, po ktorých pred sedemdesiatimi rokmi chodil môj otec, mám jediné želanie: Aby sme my, naše deti, naši vnuci a ďalšie generácie, už nikdy nemuseli chodiť po vojnových stopách otcov. Mier je príliš veľká a cenná hodnota na to, aby bol obetovaný ziskným záujmom vojnových štváčov a ich prísluhovačom rôzneho politického a ideového zafarbenia kdekol'vek vo svete. Obete druhej svetovej vojny aj po 67 rokoch varujú.

Anton HOFFMANN

■ 14. SEPTEMBER

Maďarská opozičná Demokratická koalícia vedená expremiérkom Gyurcsányom predložila parlamentu návrh novely zákona o zhromažďovaní. Podľa nej by demonštráciu, na ktorej by sa zúčastnili ľudia v rovnošatách, prípadne by na nej pochodovali vo vojenskom tvare, bolo možné zakázať. V uplynulých rokoch vznikli v Maďarsku polovojenské jednotky, ktoré používajú symboly, heslá a uniformy podobné extrémistickým organizáciám fungujúcim pred 2. svetovou vojnou i počas nej,

vrátane fašistických Šípových krížov.

■ 18. SEPTEMBER

Vážne škody napáchala kontrolovaná explózia bomby z 2. svetovej vojny vo Viersene. Výbuch spôsobil veľký kráter na pešej zóne v centre tohto nemeckého mesta, porozbýjal výklady a okná. Dve budovy poškodil natoľko, že sa stali neobývatelnými. Pred riadeným odpálením 250-kilogramovej bomby museli úrady evakuovať 8000 ľudí. Prevoz nálože na iné miesto znemožnila kyselinová rozbuška, ktorá ju mohla pri pohybe

odpáliť. Koncom augusta museli pyrotechnici odpáliť podobnú bombu v centre Mníchova a 17.

stalo sa VO SVETE
14. 9. – 21. 9. 2012

septembra v hamburskom prístave. Experti varujú, že v Nemecku sa môžu ešte ukrývať tisíce nevybuchnutých náloží.

■ 19. SEPTEMBER

V Nemecku sprevádzkovali da-

tabázu, ktorá by mala vyšetrovateľom uľahčiť sledovanie potenciálne násilných neonacistov. Nahradil sa tým systém, ktorý bránil jednotlivým spolkovým krajinám a kompetentným úradom dostať sa k potrebným informáciám. Nová databáza bude zlučovať údaje 36 bezpečnostných zložiek, ktoré doteraz udržiavali svoje interné informácie v tajnosti. Podľa najnovších údajov v Nemecku pôsobí 22 400 členov ultrapravicových zoskupení.

■ 21. SEPTEMBER

Zemský súd v nemeckom Baden-Badene vyhlásil Ariberta

Heima, nacistického zločinca, známeho pod prezývkou „mäsiar z Mauthausenu“ za mŕtveho. Prvý raz tak oficiálne potvrdila, že dosiaľ druhý najhladanejší nacistický zločinec zomrel 10. augusta 1992 na rakovinu v egyptskej metropole ako Tárik Faríd Husajn. Toto meno používal potom, ako v roku 1980 prestúpil na islam. Heim, alias Doktor Smrť, sa podieľal na zabíjaní väzňov v koncentračnom tábore v rakúskom Mauthausene, ale ako jeden z najsadistickejších nacistov slúžil aj v táboroch smrti Sachsenhausen a Buchenwald. (ao)

Na vlnách Zemplínskej Šíravy

Na pláži pred Vojenskou zotavovňou a hotelom Zemplínska Šírava sa uskutočnila symbolická čiastočná rekonštrukcia výsadkovej operácie vojsk Prímorskej armády a Čiernomorskej flotily z čias 2. svetovej vojny, s výstižným názvom Boje o Krym 1944/2012. Aktérmi boli členovia troch klubov vojenskej histórie z východného Slovenska pod organizačným zabezpečením KVH Čapajev z prešovskej Oblastnej organizácie SZPB. Spoluorganizátorom bola i obec Kaluža.

Rozsahom nie veľká, no o to dynamickejšia ukážka pripomenula prítomným zvedavcom a netrpezlivým divákovi urputné boje

Červenej armády o pobrežie Krymu. Pláž pred zotavovňou bola skutočne ako stvorená pre tento účel, keďže celkovo pobrežie Zemplínskej Šíravy sa profilovo javí podobné reálnemu pobrežiu Krymu.

Po krátkom prieskume sovietskych námorníkov v blízkosti nemeckých obranných pozícií započal mohutný útok námornej streleckej jednotky z vodnej hladiny, kde účinkujúci po pás vo vodách Zemplínskej Šíravy sa nebojácne valili na pozície nepriateľa. Po obsadení nepriateľských zákopov sovietskymi námorníkmi nastal nemilosrdný boj muža proti mužovi, ktorý skončil víťazstvom

útočiacich sovietskych vojsk. Na bojisku zaviala čestná zástava Vojnového námorníctva ZSSR.

Ukážka bojov o Krym symbolicky reprezentovala jednu z nespočetných výsadkových operácií pri oslobodzovaní pobrežia Krymského polostrova v roku 1944, vykonaných 318. výsadkovou divíziou Prímorskej armády, ktorá je aj vzorovou jednotkou pre náš klub.

Prítomní diváci a hlavne mladšie pokolenie ocenili ukážku potleskom a následným „atakou“ na nás, samotných protagonistov ukážky bojov o Krym.

Jozef SKALKA
predseda SZPB KVH Čapajev

Ukážka bojov o Krym.

Foto: V. Selepková

Po stopách pamätníkov

V polovici augusta sa v Cinobani stretlo 24 mužov a žien, členov ZO SZPB a ZO SZPP, aby sme sa spolu ako dôchodcovia porozprávali o minulosti, zaspomínali na svoje mladé roky a tak pookriali na tele a duši, a tiež vzdali úctu tým, ktorí počas druhej svetovej vojny a v SNP položili svoje životy za našu slobodu.

Naša cesta smerovala do Budinej, malej obce v okrese Lučenec. V tejto malej obci sa v r. 1944 udiali nezabudnuteľné ťažké chvíle, ktoré nám pripomenuli dva pamätníky, postavené ako vztýčený prst s odkazom „NEZABUDNI!“

Jeden pamätník je blízko cesty pri hore, kde Nemci na 18 stromoch obesili 18 mladých ľudí za pomoc v SNP. Druhý je blízko obce Budiná, kde sú vypísané mená padlých hrdinov, ktorí položili svoj život za našu slobodu. Na znak úcty sme k pamätníku položili spoločnú kyticu za ZO Slovenského zväzu protifašistických

bojovníkov a ZO Slovenského zväzu zdravotne postihnutých.

Mária Švikruháová predsedníčka ZO SZPB, nám krátkym príhovorom priblížila tieto historické dni. I keď sme staršia generácia na vojnu sa pamätáme len ako malé deti. Udalosti druhej svetovej vojny, ako i SNP sme preberali v rámci vzdelávania na základných i stredných školách. Po zaspievaní krásnych piesní s vojenskou tematikou a večnou spomienkou na fotografiách sme sa pobrali na blízky salaš, kde sme posedeli občasťvi sa a zaspievali za sprievodu gitary Milana Demkeho a lyžičiek, ktorými hral do rytmu Jozef Brauner. Vo večerných hodinách sme sa vybrali domov, plní krásnych spomienok na krásne prežitý deň, v dobrej nálade. Cestou domov sme si pozreli Ružinskú priehradu.

Koncom augusta sme vzdali úctu a vďaka padlým v SNP položením kytice pri pamätníku i v našej obci Cinobaňa. **Výbor ZO SZPB Cinobaňa**

Účastníci výletu do Budinej.

Foto: ZO SZPB Cinobaňa

Spomienka na Rohu pri Lubine

Trenčiansky samosprávny kraj, Obvodný úrad Nové Mesto nad Váhom, Oblastný výbor SZPB v Novom Meste nad Váhom, obec Lubina v spolupráci s mestami a obcami podjavorinského regiónu pripravili dôstojné krajské oslavy 68. výročia SNP 26. augusta na vrchu Roh pri Lubine.

„Je to už 68 rokov, čo sa náš národ smelo zapojil do boja za slobodu, do boja proti tyranii a fašizmu. Svojím ozbrojeným bojom, ktorý sa začal koncom augusta 1944, sa náš národ zaradil k národom spojeným v protihitlerovskej koalícii, čím nepochybne preukázal svoju morálnu a politickú zrelosť. Dnes môžeme byť právom hrdí na to, že

medzinárodné spoločenstvo vyspelých demokratických štátov si aj vďaka SNP vysoko váži a oceňuje vklad slovenského národa do európskeho protifašistického hnutia proti odporu, oceňuje náš podiel na porážke nacistického Nemecka jeho spojencov,“ konštatoval v príhovore poslanec NR SR Jaroslav Baška.

Po pietnom akte pri pamätníku sa v amfiteátri k prítomným prihovoril starosta obce Lubina Martin Benatinský. Nasledoval kultúrny program, v ktorom účinkovali: DH Bučkovanka z Nového Mesta nad Váhom, FS Kasanka z Moravského Lieskového, Dušan Grúň, Mirka Klimentová. **Viliam SOLOVIČ**

Pietny akt kladenia vencov.

Foto: vs

Spomínalo 200 ľudí

Položením kytíc k pamätníku padlých, ukážkou bojov z čias 2. svetovej vojny, ale aj ďalšími sprievodnými aktivitami si pripomenuli návštevníci Kežmarského hradu 68. výročie Slovenského národného povstania (SNP).

Ako informoval podplukovník v zálohe a predseda Základnej organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov (SZPB) v Kežmarku Milan Janeček, oslavy výročia SNP boli

v porovnaní s rovnakým podujatím z uplynulých rokov o niečo pestrejšie. „Urobili sme to v tomto roku trochu ináč. Okrem pietneho aktu, ktorý sa koná každý rok pri pomníku padlých v areáli Kežmarského hradu, sme tam dnes prvýkrát zorganizovali aj ukážku historických bojov. Išlo o útok partizánov a ich zajatie nemeckou armádou v podaní Klubu vojenskej histórie z Popradu,“ priblížil Janeček.

„Na nádvorí hradu došlo k po-

pravám viacerých partizánov práve počas SNP. Nemci na hrade zároveň väznilí počas vojny viacero ľudí,“ uviedla na margo historických súvislostí, ktoré sa viažu k miestu dnešnej slávnosti, riaditeľka Múzea v Kežmarku Erika Cintulová.

Na oslavách 68. výročia SNP sa v Kežmarku zúčastnilo približne 200 ľudí. Súčasťou ich programu boli zároveň súťaže pre deti, ukážky historických zbraní, ako aj zásahov policajtov z odboru služobnej kynológie

red TASR

Rallye SNP

Oslavy 68. výročia SNP si pripomenul i klub karavanistov (CCC BB) z Banskej Bystrice položením kytice k pomníku padlých v 1. a 2. svetovej vojne v obci Mojmírovce. Okrem hostí sa na nich zúčastnili aj účastníci 22. ročníka RALLYE SNP, ktoré klub karavanistov Banská Bystrica usporiadal na Thermal kúpalisku v Poľnom Kesove.

Oslavy pokračovali v areáli kúpaliska usporiadaním športových hier pre deti rôznych a pre dospelých kvízom Čo vieš o SNP. Na Rallye SNP sa zúčastnilo 44 posádok karavanistov z rôznych klubov na Slovensku a v Českej republike. V priebehu dňa sa účastníci veno-

Na podujatí Rallye SNP nechýbali športové aktivity.

Foto: oš

vali kúpaniu a oddychu v prostredí kúpaliska. Večer pokračoval premietnutím DVD zo stretnutia ge-

nerácií z vypálenej obce Kalište. Pri premietaní podávali výborný guláš. **Ondrej ŠTRBÁK, prezident klubu**

Čenkovej deti

Od čias, čo prepustili Zuzanu Čenkovú z práce, išlo to s jej rodinou z kopca. Po smrti manžela, ktorý zahynul pri posune vagónov, sa stala jedinou živiteľkou svojich dvoch detí. Jedenásťročný Ivan a dvanásťročný Boris jej dávali poriadne zabrať a prestávala zvládať situáciu aj finančne. Nedokázala už zabezpečiť pre nich každodenné potreby v takej miere, aby sa mohli rovnať svojim spolužiakom. Situácia sa ešte viac zhoršila, keď jej odpojili elektrinu a nefunkčnou sa tak stala aj ich stará pračka. Dokonca i pán farár musel chlapcov, z času na čas upozorňovať, aby sa častejšie prezliekali. Dôstojný pán bol

k nim však predsa len milosrdnejší ako hocikto iný. Nechával ich miništrovať aj vtedy, keď sa to veriacim nepáčilo. Vedel veľmi dobre, že každý centík pre týchto chlapcov, ktorý si zarobili počas omše, na pohreboch, svadbách i kršteniach, sa im zíde. Ich matke sa však veľmi pohoršilo. Po prepustení zo zamestnania akoby už nemala vôľu žiť. Stratila záujem o okolie, celé hodiny dokázala iba presedieť a pozeráť do prázdna. Keď jej chlapci priniesli zoznam vecí, ktoré budú potrebovať v novom školskom roku, zrútila sa. K úplne roztrasenej musela prísť lekárka a potom sanitka. Nič nevnímala, keď ju do nej nakladali.

Podvečer pristavilo pred Čenkových domčekom iné auto, a potom ešte niekoľko ďalších. Znova prišla lekárka, starosta obce, policajti... a niekoľko cudzích ľudí. Z domčeka vyšli Ivan s Borisom a v ruke mali igelitky so šatstvom. Potom sme ich videli

Prízrak chudoby a biedy, neprestal ohrozovať naše rodiny. Je to netvor, ktorý si vyžaduje ešte stále svoje obete.

stát pri tom cudzom aute a plakať. Dozvedeli sme sa, že matku previezli do psychiatrického ústavu a pre chlapcov bol vybavený detský domov. To preto tu teraz stáli a plakali. Nebol to plač, pri ktorom človeku potokom tečú slzy po tvári, bol to nárek, pri ktorom sa im telička triasli. Držali sa v objatí a bola z nich kôпка nešťastia, jedno telo, jedna bolesť. Až teraz pochopili, že

na nich doľahla ťarcha života. Plakali nad stratou svojho domova a zo strachu pred tým, čo ich čaká. O detských domovoch doteraz vedeli iba z počutia. Vo svojich predstavách videli veľký čierny les, do ktorého budú musieť vstúpiť a prejsť ním, bez toho, aby

ich niekto z najbližších držal za ruku. Zazdalo sa mi však, že spoza ich slz vrhajú na ľudí okolo seba zlé pohľady. Nedokážem opísať, čo sa odohrávalo v ich dušiach, no mal som z toho pocit, že v tejto chvíli, videli v každom dospelom človeku svojho nepriateľa. Pripomenulo mi to scény z dávnych čias, keď sa dedina alebo kmeň takto zbavovali nepohodlných a chorých ľudí.

Keď pracovníci pri Obecnom úrade začali zabezpečovať doskami a klincami vchod a okná do teraz už opusteného domčeka rodiny Čenkovcov, z pamäti sa mi vynoril iný príbeh o Zuzane Čenkovej a jej deťoch. Svedectvo o ňom napísal Fraňo Král ešte v roku 1932 a my sme túto knihu mali na škole ako povinné čítanie. Uplynulo 80 rokov od tých čias, prehrmela nad krajinou vojna, revolúcia i prevrat, znova žijeme v šťastnej rodinke kapitalistických štátov, no prízrak chudoby a biedy neprestal ohrozovať naše rodiny. Je to netvor, ktorý si vyžaduje ešte stále svoje obete. Je nemilosrdný, prežíva, mrzačí a potom ich dokaličené vyplúva do sociálnej siete, z ktorej pre mnohých už niet návratu.

Rudolf SLEZÁK

Ďakujeme za krásne zážitky

Výročie SNP oslavujeme každý rok. A takisto každoročne v tento sviatočný deň smerujú desiatky zájazdov z celého Slovenska do stredoslovenskej metropoly Banskej Bystrice, aby si v srdci Povstania ich účastníci pripomenuli a oslávili túto nepochybne historickú udalosť, ktorá tak výrazne posunula koleso dejín slovenského národa smerom k jeho slobodnej a demokratickej súčasnosti. Opakuje sa to takmer bezo zmeny každý rok – no tohtoročný zájazd členov oblastnej organizácie SZPB z Humenného, ako sa svorne zhodujú jeho účastníci – bol predsa len mimoriadny a z mesta pod Urpínom si odniesli za plnú náruč krásnych zážitkov a nezabudnuteľných dojmov. Vedúcou zájazdu bola podpredsedníčka OblV Mária Šlachtová. V areáli Pamätníka SNP si vypočuli slávnostné príhovory prezidenta SR Ivana Gašparoviča, predsedu vlády SR Roberta Fica, podpredsedníčky NR SR Jany Laššákovej i predsedu SZPB Pavla Sečkára, ktoré ich mimoriadne zaujali. Po skončení

oficiálnej časti osláv sa ženská časť zájazdu rozhodla osloviť J. Laššákovú. Rozhovor s ňou sa niesol v srdečnom duchu. Potešilo ich tiež jej vyjadrenie, že má veľmi blízky vzťah k východnému Slovensku, ako aj konkrétne k Humennému. Podpredsedníčka parlamentu prejavila porozumenie pre problémy, ktoré Humenčanov trápia, najmä nedostatok finančných prostriedkov na zväzovú činnosť a chod kancelárie OblV. Spolu potom ochutnali zmrzlinu, a treba poznamenať, že pri takomto stretnutí chutila zmrzlina o to viac, lebo po otvorení svojich srdiec prežívali členky zväzu hrejivý pocit, že ich niekto z vysoko postavených slovenských politikov konečne vypočul. Napokon sa spolu vyfotografovali pred vlajkami štátov, príslušníci ktorých sa aktívne zúčastnili Povstania. O tom, že rozhovor s J. Laššákovou prebiehal v srdečnom duchu, svedčí fotografia, ktorá im bude dlhodobo pripomínať milé okamihy, ale aj skutočnosť, že práve takéto či podobné osobné stretnutia s politikmi sa

dajú využiť na riešenie problémov nášho zväzu. Účastníčky zájazdu sa len ťažko lúčili nielen s podpredsedníčkou NR SR, ale aj so slávnostnou atmosférou predchnutou

Banskou Bystricou, a vzájomne si slúbili, že sa tu o rok opäť stretnú. Chceme sa poďakovať predovšetkým ÚR SZPB, ktorá na prepravu zabezpečila prostredníctvom MO SR autobusy, a tak umožnila účastníkom zájazdu naozaj hodnotne prežiť tohtoročné ústredné oslavy SNP.

Gabriela ROSIČOVÁ

Stretnutie s J. Laššákovou v B. Bystrici.

Foto: gr

Energie

Ludová múdrosť hovorí, že ak chce niekto nabráť silu mal by ísť do prírody. Najmä duby sú tie stromy, ktoré na nás pôsobia po-

zitívnym spôsobom. Pešia alebo cykloturistika sa v poslednej dobe dosť rozšírili, čo je dôkazom toho, že si to čoraz viac ľudí uvedomuje.

Sme neustále obklopaní rôznymi energiami. Telefónne, televízne a rozhlasové vlny sa dajú pochopiť, pretože ich vieme prí-

strojmi zachytiť a zosilniť. S kozmickým žiarením je to už horšie. Musíme veriť odborníkom. Pri opaľovaní používať ochranné prostriedky, slnečné okuliare a v nebezpečnej dennej dobe sa radšej riziku nevystavovať.

Prenosmi elektrickej energie na

diaľku sa zaoberal geniálny vedec Nikola Tesla. Dokonca to plánoval zriadiť bezdrôtovo. Niektorí vedci dnes vyslovili názor, že možno nebol prvý. Pri skúmaní najväčšej egyptskej pyramídy prišli k predpokladu, že to mohla byť továreň na výrobu a prenos energie. Na túto myšlienku ich priviedol rozbor stavby vytvorenej z troch druhov kameňov, inak ťažko vysvetliteľných komôr a úzkych šikmo sa tiahnucich kanálikov vo vnútri pyramídy. Dokonca jeden z vedcov si urobil improvizovaný kondenzátor a tento sa na vrchole pyramídy nabil elektrickým nábojom.

Známy je spôsob vzniku elektrického náboja trením o syntetické látky alebo pri česaní sa hrebeňom. Vodná para v mračnách trením vytvorí blesk, čo je naozaj veľké množstvo energie. Nevieime ju však využívať.

Slnko je hlavným zdrojom. Dokáže rozžiariť priestor tak, že naše bežné prístroje blednú závisťou. Fotoelektrické články, prenesene všetky palivá i vodná a veterná energia, to všetko

sa opiera o vplyv Slnka. Rastliny premieňajú slnečné svetlo na látky, ktoré potrebujú k rastu. Dokonca na látky do svojich zásob. Je to hlavne cukor a škrob. Stali sa neodmysliteľnou súčasťou nášho stravovania. Všetkého veľa však škodí. Cukor sa skladá z glukózy a fruktózy. Tá prvá je zdrojom rýchlej energie. Druhá zložka je sladšia. V tele sa viaže na tuky a ukladá sa. Tak asi vzniká obezita. Niektorí ľudia žartujú, že sú preto obézni, lebo ich telo je sporivé. Aj z toho mála čo zjedia, si telo časť odloží. Pravdou asi bude, že priemyselne vyrábané potraviny sú sladené lacnejšou a sladšou fruktózou. Neškodnú náhradu cukrov vidia vedci v rastline stévii. Potrvá to však dlho, kým sa jej pestovanie a používanie presadí.

Prijímanie pozitívnej energie môžeme aj stretnutím s priateľmi. Nezabúdajme, že úsmev je dar, ktorý dokáže tých obdarovaných povzbudiť a dodať im novú silu do života. To potrebujeme všetci a pravdou je, že úsmev je zadarmo.

Ján FORGÁCS

Mimoriadne zľavy pre členov SZPB

Piešťany

Kúpeľné mesto Piešťany sa dlhodobo označuje ako medzinárodné stredisko liečebnej starostlivosti. Kúpeľný ústav F. E. Scherera, ako súčasť spoločnosti VZZ, a.s. sú druhé najstaršie piešťanské kúpele.

Kúpeľný ústav F. E. Scherera Piešťany sa nachádza priamo v centre kúpeľného mesta, uprostred rozsiahleho areálu s parkovou výsadbou.

Kúpeľný ústav F. E. Scherera poskytuje zdravotnú starostlivosť už takmer 150 rokov. Poskytuje liečebné procedúry so zameraním na choroby pohybového aparátu, funkčné poruchy chrbtice, reumatické choroby, nervové choroby a poúrazové a pooperačné stavy.

Kúpeľný ústav F.E. Scherera poskytuje široký sortiment liečebných procedúr. Pod dohľadom kvalifikovaných zdravotníkov sú k dispozícii tradičné piešťanské vodoliečebné procedúry ako sú napríklad perličkové kúpele či zrkadlisko s termálnou sírnou vodou s blahodárnymi hrejivými a liečivými účinkami najmä na kĺby. Zdravotné pracovisko je spojené s ubytovacou časťou, čím je zabezpečené pohodlie klientov pri presune na procedúry.

Pre aktívnych klientov je v areáli vonkajšie ihrisko vhodné pre volejbal, raketové hry, malý futbal aj minigolfové ihrisko. Kúpeľný ústav zapožičiava k týmto hrám aj potrebné športové potreby.

Vzhľadom k polohe Kúpeľného ústavu F.E. Scherera sú v blízkom okolí kúpeľného ústavu k dispozícii najväčšie zaujímavosti mesta Piešťany. Pešou chádzou je dostupná mestská pešia zóna, park, kolonádový most aj kúpeľný ostrov. Na kúpeľnom ostrove je k dispozícii golfové ihrisko. Pre cyklistov aj korčuľiarov je vybudovaný cyklochodník okolo jazera Slňava.

Vysoké Tatry - Tatranské Zruby

Hotel a klimatické kúpele Tatranské Zruby sa nachádza vo Vysokých Tatrách priamo na úpätí Slávkovského štítu v nadmorskej výške 1000 m n.m.

Tatranské Zruby sú výnimočnou časťou obce Vysoké Tatry s pokojným zázemím a zároveň v tesnej blízkosti rušného Smokovca. Je výborným východiskom na turistiku v centrálnej časti Vysokých Tatier. Priaznivé klimatické podmienky, čistý horský vzduch, nádherná príroda hôr a ihličnatých lesov a možnosť kúpeľných liečebných procedúr predstavujú ideálnu kombináciu k pobytu.

Hotel a klimatické kúpele v Tatranských Zruboch poskytujú liečebné procedúry zamerané na liečbu chorôb dýchacích ciest ako napríklad alergické nádchy, stavy po operáciách dýchacích ciest a pľúc a dýchacie choroby z rizikových povolání. Pobyt je možné si spestriť turistikou v najvyšších horách Slovenska a sortimentom služieb hotela ako napríklad stolný tenis, telocvičňa, biliard, tenisové ihrisko, ohnisko, detské ihrisko alebo detská trampolína.

Klimatické kúpele v Tatranských Zruboch sú dôležitou časťou zdravotnej starostlivosti aj v kombinácii s Vysokošpecializovaným ústavom pre pľúcne choroby Nová Polianka. Vysokošpecializovaný ústav pre pľúcne choroby je odborné nemocničné zariadenie, ktoré sa nachádza tiež vo Vysokých Tatrách v blízkosti Tatranských Zrubov. Nemocnica poskytuje zdravotnú starostlivosť s hospitalizáciou prostredníctvom verejného zdravotného poistenia.

Tradícia spoločnosti Vojenské zdravotnícke zariadenia (VZZ, a.s.) siaha do druhej polovice 19. storočia a spája sa s poskytovaním odbornej zdravotnej starostlivosti pre ozbrojené zložky. Spoločnosť tvorí Kúpeľný ústav F.E. Scherera Piešťany, Hotel a klimatické kúpele Tatranské Zruby a Vysokošpe-

cializovaný ústav pre pľúcne choroby Nová Polianka.

Kúpeľný ústav F.E. Scherera a Hotel a klimatické kúpele Tatranské Zruby s osobným prínosom predsedu SZPB prináša možnosť členom SZPB využiť služby týchto zariadení za mimoriadnu cenu.

Kúpeľný pobyt pre členov Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov a rodinných príslušníkov

ubytovanie min. 5 nocí/6 dní
na základe aktuálnych voľných ubytovacích kapacít

plná penzia
kontinentálne raňajky, obedy a večere servírované

vstupná lekárska prehliadka
u klientov sledovaných v odbornej ambulancii najmä srdcovo cievne ochorenia je potrebné lekárske potvrdenie ošetrojúceho lekára.

2 procedúry denne
výber na základe odporúčania lekára

privítací nápoj
Čaj/káva

K cene sa účtuje miestna daň 1,00 € /od dane sú oslobodení občania nad 70 rokov veku a ZŤP. Procedúry sa neposkytujú v nedeľu a štátne sviatky.

KÚPEĽNÝ ÚSTAV F.E. SCHERERA PIEŠŤANY

Teplická 81, 921 01 Piešťany
Tel.: 033 7983 111
e-mail: recepcia.pn@vzz.sk
www.kupelepn.sk

HOTEL A KLIMATICKÉ KÚPELE TATRANSKÉ ZRUBY

062 01 Vysoké Tatry
Tel.: 052 442 27 51-2
e-mail: zrubby@vzz.sk
www.tatranskezruby.sk

VOJENSKÉ ZDRAVOTNÍCKE
ZARIADENIA

Výstup na Klenovský Vepor

Pekné počasie lákalo koncom augusta vyraziť do prírody. Motiváciou bol tradičný výstup na najvyšší vrch v okolí Klenovský Vepor (1338 m n.v.), ktorý sa toho roku zapíše ako 39. ročník Pochodu vďaky po stopách SNP, a 4. ročník pochodu Ku studničke Jánošíkova slza podľa rovnomennej povesti Ladislava Ťažkého. Akciu pripravil Turistický oddiel a ZO SZPB s podporou obecného úradu Čierny Balog.

V osade Dobroč sa zaregistrovalo rekordných 190 turistov z celého Slovenska, medzi nimi mnoho rodín s deťmi. Organizátori pripravili tri trasy, ktoré viedli územím, v ktorom počas SNP operovali partizánske skupiny a viedli sa obranné boje o povstaleckú obec. Cieľom bolo spoločne si pripomenúť výročie Slovenského národného povstania, do ktorého sa občania Čierneho Balogu pred 68. rokmi aktívne zapojili. Tieto udalosti zvečnil Peter Jilemnický v románe Kronika.

Od povstaleckého cintorína na Tlstom javore sa na 20 km túru vybralo cca 80 turistov. Druhá skupina v počte 60 osôb nastúpila na hrebeni Kysuca a zdolávala 15 km. Tretia mala 50 účastníkov a zvolila si iba 10 km trasu. Najprv v doline Páleníčné s tajomníkom Oblastného výboru SZPB An-

tonom Pôbišom, predsedom ZO SZPB Jánom Sitarčíkom a prednostkou Obvodného úradu v Brezne Alenou Kaánovou položili kyticu kvetov k pamätníku obranných bojov o Čierny Balog a padlého Jozefa Schona. Následne sa presunuli na úpätie Klenovského Vepora, odtiaľ vystupovali na jeho južný vrchol – ku Studničke Jánošíkova slza, podľa povesti Ladislava Ťažkého, aby si uctili pamiatku rodáka pri príležitosti nedožitých 88 narodenín.

Ak sme si pri prvých výstupoch na tomto mieste pripíjali na jeho zdravie s vodkou, ktorú nám sám poslal. Od 20. januára 2011 už len na jeho pamiatku. K tomuto výstupu nám liter tuhej slivovice poslala jeho manželka Anna. Riedili sme si ju vodou zo studničky. Zanožili sme si aj jeden z jeho nápevov. Do prázdnej fľaše sme potom nabrali vody zo studničky, aby sme 1. septembra na námestí v Brezne pri oslave Dňa ústavy SR poliali Lipku slovenskej štátnosti, ktorú tu pred 20 rokmi zasadil.

Potom sme sa po chrbte mohutného Vepora presunuli k Jánošíkovej skale, kde 19. mája toho roku turisti z Klenovca osadili drevenú 2,5 m vysokú sochu Jánošíka.

Pri zostupe z Vepora nás poháňala vidina guláša na chate Boldiška.

Milan KOVÁČIK

Na Jankovom vršku

Na Jankovom vršku pri Uhrovci – pri pamätníku venovanom obetiam druhej svetovej vojny – sa uskutočnili krajské oslavy 68. výročia SNP. Už tradične ich otvoril Klub vojenskej histórie Duklianský priesmyk z Trenčína pri partizánskych bunkroch historickou ukázkou bojov z druhej svetovej vojny.

„Do Uhrovca prišli Nemci a chceli sa dostať na druhú stranu, za Jankov vršok. Dvaja chlapci z dediny zistili ich zámysel a utiekali do lesa informovať partizánov. Len čo ich stihli poslať preč, už sa Nemci hrnuli do kopca a partizánov prepadli. Tí presile nedokázali vzdorovať a utrpeli porážku,“ vylíčil dej ukážky v skratke člen klubu Patrik Kvašaj.

Na pietnom akte kladenia vencov v mauzóleu a pri hrobe padlých bojovníkov sa zúčastnili popri ešte žijúcich priamych účastníkoch protifašistického boja podpredsedníčka NR SR Renáta Zmajkovičová, minister práce, sociálnych vecí a rodiny Ján Richter, štátny

tajomník ministerstva obrany Miloš Koterec, predstaviteľia veľvyslanectiev, krajskej a miestnej samosprávy, štátnej správy, členovia organizácií podliehajúcich pod OblV SZPB v Trenčíne a ďalší hostia.

„Už je to 68 rokov, čo zo slobodného banskobystričského vysielateľa zaznela slávna báseň Mor ho! A vtedy zahrmeľo a zabľýskalo sa nad Tatrou, ako sa spieva aj v našej hymne. Zahrmelo mohutne a otriasajúco, ako to prikazoval nezlomný duch slovenského národa. Vtedy prehovoril zbraňou, používajúc najvýraznejšiu reč, čím dal najavo, že nemieni úboho mlčať, ako to žiadali vtedajší mocní,“ konštatoval priamy účastník SNP plk. v.v. Pavol Liška.

Súčasťou osláv SNP na Jankovom vršku bol aj kultúrny program. Oslavy vyvrcholili vo večerných hodinách zapálením vatry. Sprievodným podujatím bol aj 43. ročník hádzanárskeho turnaja, ktorý sa konal v Uhrovci.

Olga KAJABOVÁ

Pietny akt na trenčianskej Brezine pri príležitosti 68. výročia SNP.

Účastníci výstupu na Klenovský Vepor.

Foto: mlk

Pietna spomienka na

Slovenské národné povstanie si v posledný augustový deň pietnym aktom kladenia vencov pri pamätníku umučených na trenčianskej Brezine uctili priami účastníci SNP a protifašistického boja a členovia SZPB spoločne s predstaviteľmi krajskej a mestskej samosprávy, delegáciou Ozbrojených síl SR, Zväzu vojakov SR, Klubu vojenských veteránov, Jednoty dôchodcov na Slovensku a niektorých strán.

Po položení vencov pri pamätníku a prednesení básne trenčian-

sky primátor Richard Rybníček vo svojom vystúpení upozornil na zmysel pripomínania si významu SNP a obeť vojnového besnenia. „Hoci Trenčína sa udalosti SNP zvlášť nedotkli, práve v čase jeho vypuknutia tu fašisti začali vykonávať doslova čistky a ich besnenie nemalo hraníc. Majme v úcte obeť vojny už aj preto, že tu môžeme dnes pokojne stáť,“ konštatoval. Priamy účastník SNP Ľudovít Kaliský vo vystúpení pripomenul, že medzi víťazov druhej svetovej vojny

patrí aj náš slovenský národ, a to práve preto, že od jej začiatku neochvejne bojoval na všetkých bojiskách a frontoch.

„Vybojovali sme si slobodu. Ale skutočne nastal mier vo svete?“ opýtal sa Ľudovít Kaliský a skonštatoval: „Vojny, revolúcie a krviprelievania pokračuje. Vietnam, Kórea, Afganistan, Irak, Afrika a ďalšie štáty. Bojuje sa ďalej. Vznikol svetový terorizmus. Musí nás znepokojovať, že aj po šesťdesiatich siedmich rokoch od skončenia druhej sve-

začal písať novú históriu

Foto: O. Kajabová

Pietna spomienka v Martine.

Foto: Št

Klenovčania si pripomenuli SNP aj V. Mináča.

Foto: JS

Oslavy SNP na Jankovom vršku pri Uhrovci.

Foto: O. Kajabová

Brezine Hold obetiam

tovej vojny sa znova aktivizujú neofašistické, neonacistické a iné násilnícke organizácie. Žiaľ, aj u nás. Je nutné, aby sa touto situáciou cieľavedomejšie zaoberala vláda a parlament a viedli občanov k vzájomnej vlasteneckej spolupatričnosti. Pretože história vzniku fašizmu vo svete a jeho následky varujú!“

Po pietnom akte na Brezine sa priami účastníci protifašistického boja už tradične stretli na mestskom úrade s trenčianskym primátorom.

Olga KAJABOVÁ

Spomienky na vojnové udalosti boli pre poslancov Čemerného (mestská časť Vranova nad Topľou) motívom zorganizovania Dňa úcty obetiam vojny. Počas spomienkového stretnutia odznelo v príhovoroch, že na tomto pietnom mieste je pochovaných 331 vojakov, z toho 36 československých, ostatní sú iných alebo nezistených národností, ktorí padli v rokoch 1914 až 1919 za cisára Rakúsko-Uhorska. Aj keď samotný Vranov a okolie bojové operácie nezasiahli, do čemer-

nianskej nemocnice, ktorá niesla oficiálny názov K. u K. Reserve spital Varanno, zväžali ranených z frontovej línie na úseku Bardejov – Stropkov – Humenné. Za všetkých padlých odslúžili pobožnosť duchovní Marek Kunder a Peter Gavaľa.

Súčasťou spomienkovej slávnosti bolo aj predstavenie novej publikácie z pera Vladimíra Bednára, ktorá čitateľskej verejnosti priblíži históriu vojenskej posádky a kasárni v Čemernom v období rokov 1915 až 1944.

mj

Klenovčania spomínali

Obec Klenovec, Oblastný výbor SZPB Rimavská Sobota a Základná organizácia SZPB v Klenovci si 4. septembra pripomenuli 68. výročie SNP a nedožitú 90. narodeniny nášho rodáka a spisovateľa Vladimíra Mináča. Zúčastnil sa na nich predseda SZPB Pavel Sečkář a predseda Oblastného výboru SZPB v Rimavskej Sobote Pavel Brndiar.

Oslavy sa začali príhovorom starostky obce Zlaty Kaštanovej. Pokračovali seminárom o živote, práci a diele Vladimíra Mináča.

Seminára sa zúčastnili syn a dcéra spisovateľa, rodinní príslušníci, osobní priatelia Vladimíra Mináča, primátori a starostovia okolitých miest a obcí a ďalší hostia.

Potom sa prítomní spolu s občanmi obce Klenovec, učiteľmi a žiakmi miestnych škôl zúčastnili pietneho aktu položením veniec pri pamätnej doske Karola Pajera a pri pomníkoch z 1. a 2. svetovej vojny na Námestí Karola Salvu, kde si uctili pamiatku obetí vojny. Klenovčania nezabúdajú na svojich rodákov ani na hrôzy vojny a ľudí, ktorí za slobodu položili svoje životy.

Kvety sme tiež položili k pamätnej doske na rodnom dome Vladimíra Mináča. Nasledovala prehliadka pamätnej izby spisovateľa v základnej škole so sprievodným slovom vedenia školy, učiteľov a žiakov školy, ktorá nesie meno nášho rodáka.

Júlia SEGEČOVÁ

Výlet v Košiciach

Mojím prvým výletom tohtoročných letných prázdnin bola cesta do Košíc. Veľmi som sa na ňu tešila a absolvovala som ju 30. 6. spolu s členmi organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Sučanoch.

Našou prvou zastávkou bolo letisko. Navštívili sme tu Košické letecké múzeum a obdivovali práce prvých vynálezcov, medzi ktorých patrili aj svetoznámy Leonardo da Vinci. Po prehliadke sme sa pobrali do centra mesta. Všetkých nás zaujal majestátny Dóm svätej Alžbety. Táto úžasná katedrála bola postavená v gotickom štýle na počesť Alžbety, ktorá slúžila chorým, a dokonca sa vzdala svojho majetku v prospech nemocnice v Marburgu. Preto bola o štyri roky po smrti vyhlásená za svätú. Toto a ešte mnoho

ďalších informácií o ľuďoch, ktorí pre Košice veľa znamenali, sme sa dozvedeli v tunajšom Múzeu voskových figurín. Počas obeda sme si mohli oddýchnuť aj pri hrajúcej fontáne. Okrem toho, že nás zaujala jej krásna dômyselnosť, mnohým z nás ponúkla aj veľmi príjemné osvieženie v horúcom dni. Poslednú časť nášho výletu tvorila prehliadka mesta s pani sprievodkyňou, vďaka ktorej sme sa dozvedeli o Košiciach veľa zaujímavostí.

Deň sa začal krátiť a nám už zostávala len dlhá cesta domov. Tá nám rýchlo ubehla a dodnes nám zostáva veľa pekných spomienok. Ďakujeme organizácii SZPB v Sučanoch za skvelý výlet a tešíme sa aj na ďalšie spoločné podujatia.

Katarína MAŤAŠOVÁ

Nezabudli na Povstanie

Výročie SNP je príležitosťou na zamyslenie sa a pripomenutie si hrdinských činov všetkým tým, ktorí prispeli k tomu, že SNP je spojené s nájdením identity, demokratickosti a spolupatričnosti k európskym štátom. Je jedným z najvýznamnejších udalostí našich dejín. V duchu tohto odkazu bol aj pietny akt na Cintoríne padlých v Priekope. Pred kladením veniec si pripomenulo slávne udalosti aj 136 cyklistov na 4. ročníku Martinského cyklomaratónu, ktorý viedol po ceste SNP.

Pre rekreačných cyklistov trať merala 65 km, registrovaní pretekári absolvovali 100 km. V špeciálnej kategórii boli aj deti z materských a základných škôl.

Spomienkový akt spojený s kladením veniec sa začal pri Pamätníku rozdávania zbraní v mestskej časti Martin-Sever.

SNP si pripomenuli aj v Sklabini. Občania Sklabine spojili 770. výročie prvej písomnej zmienky o obci so 68. výročím SNP. Po slávnostnom zasadnutí obecného zastupiteľstva občania spolu s poslancami obce a delegáciou z OblV SZPB Martin položili vence k pomníkom padlých hrdinov Povstania, ktorým takto vzdali hold a uctili si ich pamiatku. Podobne aj odbojári v Podhradí si pripomenuli SNP. Na čele s predsedom ZO SZPB v Podhradí Ľudovítom Bellom a funkcionármi obce položili na miestnom cintoríne veniec k padlým hrdinom SNP.

Š.TICHÝ

Imrich Karvaš

(25.2.1903–20.2.1981) – NÁRODOHOSPODÁR

Výrazná osobnosť, ktorá sa za každých okolností rozhodovala na základe svojho presvedčenia a svedomia. Nie je veľa takých vzácných ľudí. Práve preto je zarážajúce a smutné, že tých, ktorí takými vlastnosťami vynikali, sme si doma nevedeli a často dodnes nevieme vážiť. Profesor JUDr. Imrich Karvaš prežil druhú polovicu svojho života nespravodlivo upodozrievaný, súdený a odsúdený, preto nemal možnosť ďalej využívať svoje nadanie a schopnosti. Pritom urobil pre Slovensko skutočne veľa. V zlomových situáciách bol nekompromisný a aj za cenu osobnej ujmy pevne stál za rozhodnutiami, ktoré považoval za správne.

Imrich Karvaš sa narodil 25. februára 1903 vo Varšanoch (dnes Kalinčiakovo) v okrese Levice ako syn notára. Detstvo prežil v Pukanci a v Holíči, kde chodil do ľudovej školy. Po maturite v Skalici odišiel študovať na Právnickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave, ktorú ukončil roku 1925. Potom absolvoval študijný pobyt na parížskej a štrasburskej univerzite, kde sa venoval štúdiu národného hospodárstva. Po návrate prednášal na právnickej fakulte v Bratislave, kde sa roku 1930 habilitoval za docenta, roku 1934 bol už mimořadným profesorom a roku 1940 riadnym profesorom národného hospodárstva na Slovenskej univerzite v Bratislave. V roku 1937 absolvoval prednáškové turné v USA a stal sa členom Econometric Society Colorado Springs. Politicky spočiatku podporoval Hodžovo úsilie o vytvorenie združenia európskych agrárnych strán a projekt Zväzu stredoeurópskych národov ako základňu pre budúcu zjednotenú Európu. Roku 1938 sa stal ministrom bez portfeuille vo vláde generála Syrového.

V marci 1939 mal Imrich Kar-

vaš nastúpiť na miesto profesora na Karlovej univerzite v Prahe. Po okupácii Prahy sa však vrátil na Slovensko. Na železničnej stanici ho čakali dvaja muži od prezidenta Tisa, ktorý mu ponúkol post guvernéra Slovenskej národnej banky. Imrich Karvaš ho upozornil, že nie je najvhodnejšou osobou na toto miesto: „Som posledný československý minister obchodu, slobodomurár, manželka je Češka a evanjelička a, napokon, som presvedčený socialista.“ Prezident odpovedal, že o všetkom vie, ale chce využiť predovšetkým jeho odborné znalosti.

Hospodárska politika sa v období Slovenskej republiky pod vplyvom Imricha Karvaša a jemu blízkych ľudí vyznačovala obrannou taktikou proti expanzívnej a agresívnej hospodárskej politike Veľkonemeckej ríše. Zakrátko sa ukázalo, že Nemci pod zámenkou poskytovania pomoci chceli vniknúť do slovenského hospodárstva a ovládať ho. Slovenskí odborníci nechceli pomoc prijať a tvrdili, že Slovensko je hospodársky sebestačné, hoci o tom neboli presvedčení. Chceli však zachovať čo najväčšiu samostatnosť hospodárskej politiky, preto prijímali celý rad opatrení, aby zabezpečili devízy pre slovenské hospodárstvo. Napríklad preferovali vývoz tovaru do Švajčiarska pred Nemeckom. Roku 1939, keď bola založená Slovenská národná banka, vo všetkých peňažných ústavoch spolu bolo len 126-tisíc devízových korún, teda takmer

nič. Pri rokovaniach s Nemcami sa nepodarilo získať podiel na devízových zásobách bývalej Národnej banky československej, preto bolo treba vytvoriť rezervu zlata a devíz. Slovensko si muselo na svoj vlastný poklad, teda na menovú rezervu, urobiť zbier-

ho povstania, ktoré bolo namierené proti bratislavskej vláde. Udržoval styky s Vavrom Šrobárom, Gustávom Husákom, Jánom Ursínym, Petrom Zaťkom, ktorí s ním konzultovali otázku financovania povstania. Uvažovali nad dvoma možnosťami. Jednou možnosťou

cez Slovensko prejde front. Pričinením Imricha Karvaša bolo Slovenské národné povstanie hmotne zabezpečené.

Ďalšiu veľkú zásluhu má Imrich Karvaš na tom, že bol zásadne proti vytvoreniu devízového fondu vo výške 30–40 miliónov korún pre vládnú emigráciu, keď už bola zrejماً porážka Nemecka. Podvolil sa iba pri Tisovej osobnej požiadavke na obnos jeden a pol až dva milióny slovenských korún, čo bola protiváha za to, že sa mu podarilo zachrániť devízové zásoby pre Slovenské národné povstanie.

Koncom vojny sa Imrich Karvaš dostal do rúk gestapa a jeho život nabral iný smer. Svoje pamäti, ktoré napísal v rokoch 1974 až 1978, nazval *V pazúroch gestapa*. Vo februári 1945 bol odsúdený na smrť, ale Národný súd ho zbavil viny. V rokoch 1947 až 1949 prednášal na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, kde bol isté obdobie aj dekanom a prodekanom. Venoval sa publikačnej činnosti, napísal významné dielo *Základy hospodárskej vedy*, okrem toho bol aj predsedom Medzinárodného výkonného výboru kúpeľov. V máji 1949 ho znova zatkli a odsúdili na dva roky. V roku 1953 sa v rámci Akcie B celá jeho rodina musela vysťahovať z Bratislavy. V roku 1958 bol odsúdený za špionáž a velezradu na sedemnásť rokov, ale po roku 1960 bol rehabilitovaný. Procesy a väzenia sa podpísali na jeho zdraví; zomrel zabudnutý, takmer slepý, 20. februára 1981 na tretí infarkt.

Jozef LEIKERT

I. Karvaš

Foto: archív

ku, ktorej iniciátorom bol Imrich Karvaš. Zlatý poklad slovenského štátu tvorilo sedem ton zlata a v auguste 1944 dosiahli devízové rezervy takmer pol miliardy slovenských korún.

Napriek nesporným hospodárskym úspechom, dosiahnutým pričinením Imricha Karvaša, sám nikdy nebol oddaným stúpencom vlády, najmä tých jej členov, ktorí bezvýhradne podporovali fašistické Nemecko. V roku 1940 bol spoluzakladateľom Vysokkej školy obchodnej v Bratislave. V ďalších rokoch urobil závažné kroky v prospech Slovenského národného

bolo použiť na financovanie platného slovenského obeživo, a druhou použiť núdzové platidlo, na čo boli v Martine vytvorené všetky podmienky. Zhodli sa na tom, že lepšie bude použiť platné obeživo, už aj preto, aby obyvateľstvo nestratilo dôveru k mene. Imrich Karvaš sľúbil, že zásoby peňazí uložených v hlavnom ústave v Bratislave postupne predisponuje do filiálok Slovenskej národnej banky, najmä do Ružomberka a Banskej Bystrice, kde boli moderné trezory. Sľúbil premiestniť z Bratislavy aj zásoby zlata, čo do jesene splnil pod zámenkou, že

a prodekanom. Venoval sa publikačnej činnosti, napísal významné dielo *Základy hospodárskej vedy*, okrem toho bol aj predsedom Medzinárodného výkonného výboru kúpeľov. V máji 1949 ho znova zatkli a odsúdili na dva roky. V roku 1953 sa v rámci Akcie B celá jeho rodina musela vysťahovať z Bratislavy. V roku 1958 bol odsúdený za špionáž a velezradu na sedemnásť rokov, ale po roku 1960 bol rehabilitovaný. Procesy a väzenia sa podpísali na jeho zdraví; zomrel zabudnutý, takmer slepý, 20. februára 1981 na tretí infarkt.

Jozef LEIKERT

Zabudnutá osobnosť Samuel Falťan

Samo Falťan bol po 2. svetovej vojne významná osobnosť. Roku 1942 narukoval na východný front. O rok neskôr prešiel pri Minsku k bieloruským partizánom. Počas SNP priletel v septembri 1944 so skupinou partizánov so spravodajským poslaním na Slovensko.

Po skončení vojny zastával významné politické funkcie. Bol generálny tajomník Zväzu slovenských partizánov, vedúci oddelenia ÚV KSS a ústredný tajomník Slovenského výboru ZČSSP.

V rokoch 1968–1969 zastával funkciu predsedu Ústredného Národného frontu SSR a podpredsedu ÚV NF ČSSR, ako aj predsedu SZPB. Bol poslanec SNR a Federálneho zhromaždenia – Snemovne národov – podpredseda 2. vlády ČSSR Oldřicha Černíka (1969–1970).

Zúčastnil sa na príprave federácie Československa ako člen

odborných komisií. Za jeho angažovanosť v obrodnom procese ho pozbavili všetkých funkcií a upadol do zabudnutia. Bolo to nespravodlivé opatrenie voči oddanému bojovníkovi za národné oslobodenie, vlastencovi a vernému synovi slovenského ľudu.

Samuel Falťan sa narodil 22. februára 1920 v Hradišti pri Lučenci. Pochádzal z roľníckej rodiny. Už ako mladý sa zapojil do národnooslobodzovacieho boja v rokoch 2. svetovej vojny. Za ilegálnu činnosť ho uväznili. Veľký vplyv na jeho politický vývoj mal jeho o štyri roky mladší brat Michal, ktorý pred vojnou študo-

val právo v Bratislave. Samuel Falťan pôsobil od roku 1945 ako redaktor v časopisoch Partizán

S. Falťan

a Bojovník. V rokoch 1947–1951 študoval na Vysokej škole politickej a sociálnej v Prahe. Venoval sa štúdiu najnovšej histórie, najmä obdobiu boja za národné oslobodenie v rokoch 2. svetovej

vojny. Vydal viacero publikácií s touto tematikou: Partizáni na Slovensku, Slováci v partizánskych bojoch v Sovietskom zväze, Partizánska vojna na Slovensku a publikáciu o SNP.

Bol riaditeľom Slovenského vydavateľstva politickej literatúry a Vydavateľstva Osveta. Pracoval v Historickom ústave SAV. Neskôr pôsobil v Slovenskom národnom múzeu v Bratislave. Napísal diela: K problémom národnej a demokratickej revolúcie, Slovenská otázka v Československu a Z bojov do budovania. V rukopise zanechal 2000-stranový rukopis Slovensko v 2. svetovej vojne.

Okrem politickej a vedeckej činnosti venoval aj písaniu prózy. Ako publicista debutoval autobiografickou a reportážno-do-

kumentárnou publikáciou z partizánskych bojov v Bielorusku – Víťazné stretnutie, po ktorej nasledovala kniha poviedok Jarne spevy a román Do hrobu sa neponáhľaj.

Napísal mnoho článkov do rôznych časopisov a uverejnil viacero štúdií politického a odborného charakteru. V päťdesiatych a šesťdesiatych rokoch patril medzi popredných publicistov na Slovensku. Počas normalizácie žil dvadsať rokov v ústraní, keďže nemohol publikovať. Krátko pred smrťou – zomrel 15. decembra 1991 v Bratislave – ho rehabilitovali a uznali jeho zásluhy o naše národné oslobodenie a jeho prínos v oblasti literatúry a najnovšej histórie.

Július MOLITORIS

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú

• **Bratislava 3:** Jozefa Železníková 81 rokov.
 • **Bratislava 4:** JUDr. Jaroslav Lenko 92 rokov.
 • **Bratislava 7:** Božena Lukáčová 91 a Igor Páv 90 rokov.
 • **Bratislava 12:** Eva Karvašová 80 rokov.
 • **Bratislava 15:** Vlasta Kratochvílová 89 rokov.
 • **Bratislava 16:** Mgr. Zuzana Skalická 45 rokov.
 • **Bratislava 18:** Jarmila Štúrová 86 a Ema Guspanová 80 rokov.
 • **Bratislava 24:** Ing. Július Pavlis 86 a prof. Ondrej Filo, CSc. 85 rokov.
 • **Bratislava 29:** Terézia Luptáková 93 rokov.
 • **Bratislava 44:** Oľga Horváthová 90 a Jozef Prochác 89 rokov.
 • **Brezno 1:** Mária Kocúrová 84 a Mgr. Emília Medzihradská 75 rokov.
 • **Brezno 2:** Božena Palacková 87, Ing. Miroslav Kolař 85, Mária Kočtúchová 82, Ing. Ivan Babocký 75, Milena Šalátová 70 a PhDr. Miroslav Glembeč 60 rokov.
 • **Badín:** Jozef Sloboda 80 a Mária Masaryková 75 rokov.
 • **Belá – Dulice:** Emília Rusnáková 70 rokov.
 • **Banská Bystrica – Uhlisko:** Elena Plicová 80 rokov.
 • **Banská Bystrica – Radvaň:** Zuzana Ivaničová 70 rokov.
 • **Banská Bystrica – Tr. SNP:** Viera Kačániová 87, Ján Kriško 86, Marta Golemová 84 a Emília Šebelíková 75 rokov.

• **Banská Bystrica – Fončorda:** Emil Marcinek 84, Ing. Matej Havran a Ing. Marián Čellár 60, Soňa Petráňová 45 rokov.
 • **Bežovce:** Anna Nemešová 86 rokov.
 • **Budkovce:** Ján Polák 86 a Anna Adamová 82 rokov.
 • **Bracovce:** Juraj Malý 65 rokov.
 • **Bystré n/Topľou:** Mária Haľková 65 rokov.
 • **Čierny Balog:** Mária Giertlová 92, Viera Dobišová 89, Mária Giertlová 87, Anna Belková 83, Oľga Turňová 82, Ján Búdovec 75 a Ján Giertl 65 rokov.
 • **Čaňa:** Margita Bittová 80 a Kvetka Szilágyiová 60 rokov.
 • **Dapalovce:** Ľudmila Sukeľová 70 rokov.
 • **Hniezdne:** Regina Žbušková 80 rokov.
 • **Hrachovo:** Roman Kúdeľa 40 rokov.
 • **Hronec:** Martin Rešutík 70 a Edita Morová 65 rokov.
 • **Hanušovce:** Anna Verčimaková 90 a Jozef Velebír 35 rokov.
 • **Hatalov:** Mária Pavlová 86 rokov.
 • **Choňkovce:** Mária Zelínková 89 a Ján Skyba 60 rokov.
 • **Jarabina:** Anna Derevaníková 93 a Anna Klimačková 89 rokov.
 • **Košice pri IS:** Michal Maďar 87 rokov.
 • **Kanianka:** Melánia Koreňová 80 rokov.
 • **Kojšov:** Mária Janová 90 rokov.
 • **Komárno:** Anna Pasternáková

101, Jozef Machalík 87, Margita Kohútová 85, Mária Magdolenová a Hildegarda Servanská 83, Ing. Tibor Beck 82 rokov.
 • **Kráľovský Chlmec:** Mária Navrátilová 82 a Michal Choma 81 rokov.
 • **Liptovská Teplička:** Štefan Sakmáry 91 rokov.
 • **Liptovský Mikuláš:** Anna Vyšná a Michal Bazela 89 rokov.
 • **Lipany:** Agíta Dujavová 65 a Miloš Pavlovský 40 rokov.
 • **Lisková:** Emília Jandurová 93 rokov.
 • **Lučenec 2:** Mária Gáfríková 90 a Ján Telgartský 70 rokov.
 • **Lúčky:** Viliam Pažitka 90, Albína Jandurová a Jozef Salák 90, Margita Murínová 86, Anna Fliegorová 83, Zita Mišiaková 81 a Helena Horvátová 70 rokov.
 • **Lubietová:** Pavol Dobrik 91 rokov.
 • **Medzibrod:** Michal Číž 75 a Milan Vaník 70 rokov.
 • **Modra:** Jozefína Kišoňová 86 rokov.
 • **Myjava:** Milada Kavická 85 rokov.
 • **Martin – Stred:** Mária Gíretová 86 rokov.
 • **Michalovce 1:** Michal Cibík 89, Anna Todorová 85, Mária Pavliková a Pavol Šaranič 82, Helena Ďurovčíková a Gabriel Ivanko 60 rokov.
 • **Michal'any:** Helena Hutková 87, Anna Tobiašová 86 a Alžbeta Sedláčková 80 rokov.
 • **Novosad:** Mgr. Jaroslav Hrubý 60 rokov.
 • **Nížny Žipov:** Oľga Ďurková 55 a Ivan Eštok 45 rokov.
 • **Nacina Ves:** Juraj Proc 86 a Margita Šandorová 65 rokov.

• **Nížny Hrabovec:** Viera Kusková 60 rokov.
 • **Očová:** Viera Micháliková 60 rokov.
 • **Pohorelá:** Veronika Tešlárová 75 a Ján Glejdura 70 rokov.
 • **Pezinok:** Štefan Vraštiak 89 rokov.
 • **Púchov:** Ladislav Luhový 86 rokov.
 • **Prešov 5:** Zinaida Slamková 90, Michal Bača a František Gerlašinský 87, Katarína Kobeláková 86, Verona Jurčíková 80, Zuzana Bunganíčová a Helena Jurčíšinová 60 rokov.
 • **Obľv Prešov:** František Sotoláf.
 • **Plechotice:** Mária Tóthová 60 rokov.
 • **Palín:** Alžbeta Smerekovská 85 a Mária Iškovská 81 rokov.
 • **Pavlovce n/Uhom:** Mária Masarošová 89 rokov.
 • **Porúbka:** Mária Tutková 83 a Anna Mihaľová 80 rokov.
 • **Rimavská Sobota 2:** Július Konya 80 rokov.
 • **Selce:** Mária Masná 81 rokov.
 • **Skýcov:** Štefánia Žikavská 87 a Štefan Gahér 65 rokov.
 • **Sliach:** Zlatica Rybová 94 rokov.
 • **Stará Ľubovňa:** Marta Stašáková 60 a Stanislav Fedor 55 rokov.
 • **Senica:** Emília Pausová 70 rokov.
 • **Sečovská Polianka:** Mária Kočišová 82 rokov.
 • **Sečovce:** Michal Gašpár 87 a Júlia Čanigová 83 rokov.
 • **Strážske:** Anna Manová 75 rokov.
 • **Trhovište:** Zuzana Varkondová 87 rokov.
 • **Tmače:** Jolana Zorgovská 75 rokov.
 • **Trenčín 1:** Florian Majzel 88

a Magdaléna Kováčová 82 rokov.
 • **Trnava 1:** PhDr. Pavol Križo 98, Alžbeta Reptová 85, Jozefína Turčanová a Emília Heribanová 84, Margita Kvetanová 83 a Ing. Ondrej Juriga 81 rokov.
 • **Trebišov 1:** Mária Kráľová 82 a Anna Jaššová 50 rokov.
 • **Trebišov 2:** František Richtárčik 89, Anna Bačková 82 a Barbora Horňáková 81 rokov.
 • **Trebišov 3:** Helena Jozefiová 75 a Oľga Parimuchová 65 rokov.
 • **Utekáč:** Eduard Becáni 88 a Gizela Schrenková 81 rokov.
 • **Ulič:** Mária Bobelová 50 rokov.
 • **Úbrež:** Michal Beganič 88 rokov.
 • **Veľký Krtíš:** Mgr. Milan Nemeč 92, Ján Bačík 91, Jozef Salva 86 a Marta Gáliková 82 rokov.
 • **Veľatý:** Helena Sabová 85, Mária Kazienková 84, Mária Dociová a Helena Repovská 83, Michal Repovský 60 rokov.
 • **Veľké Kapušany:** Alica Fuzeseriová 81 rokov.
 • **Vojčice:** Mária Pesteňová 83 rokov.
 • **Vranov n/Topľou 2:** Peter Sluťák 89 rokov.
 • **Zvolenská Slatina:** Zuzana Marcinekova 86 a Anna Ďuričková 70 rokov.
 • **Zvolen – Centrum 1:** Ivan Hudák 80 rokov.
 • **Zvolen – Centrum 4:** Ján Sluka 91 a Alojzia Zaliberová 83 rokov.
 • **Zemplínske Hradište:** Terézia Tomková 65 rokov.
 • **Závadka n/Hronom:** Pavol Hruška 90 a Ján Kováč 75 rokov.
 • **Žiar n/Hronom:** Monika Šustrová 80, a Zlata Goralová 60 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme!

Navždy sme sa rozlúčili

■ **Bratislava 24** s 91-ročným Imrichom Chorvátom.
 ■ **Jovsa** s 88-ročným Pavlom Frigom.
 ■ **Kojšov** s 86-ročnou Máriou Mervovou a 83-ročným Michalom Mervom.
 ■ **Obľv Košice** s 89-ročným Jánom Bujnovským a 83-ročným Karolom Pillerom.

■ **Lúčky** s 90-ročným Ondrejkom Šimúnom.
 ■ **Michalovce 1** s 88-ročným Gustávom Pučekom.
 ■ **Trenčín 1** s 88-ročnou Annou Božukovou.
 ■ **Zvolenská Slatina** s 86-ročným Jánom Ostroluckým.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

Odišiel odbojár

Základná organizácia SZPB Lúka – Modrovka sa navždy rozlúčila s 92-ročným ŠTEFANOM STRUHÁRIKOM.

Narodil sa 1. februára 1920 v Modrovke. Ako malý chlapec osirel a vychovával ho brat spolu so svojimi piatimi deťmi. V roku 1941 narukoval k protiletadlovej obrane do Vajnor. 28. augusta

1943 bol odvelený na Krym, kde prežil ťažké boje. Po strastiplnom návrate na Slovensko sa zapojil do SNP. Padol do zajatia a odviekli ho do zajateckého tábora, z ktorého sa po skončení vojny vrátil domov.

Pracoval v tehelni a neskôr v družstve, dlhé roky ako predseda. S manželkou prežil 59 rokov, vychovali spolu tri deti, ktorým bol svojou pracovitou a skromnosťou dobrým príkladom. V obci zastával rôzne funkcie, o. i. aj predsedu MNV a jeho zásluhou sa vybudovala škola. Dlhé roky pracoval v ZO SZPB. Za svoju obeť a statočnosť dostal viaceré vyznamenania. Zomrel 13. augusta 2012, no v srdciach svojich blízkych bude žiť naďalej.

Tibor TARABA
predseda ZO SZPB

Stretneme sa ešte?

Pri 45. výročí SNP sa stretli odbojár z mesta a blízkych regiónov s členmi partizánskej skupiny Národný pomstiteľ, ktorí 29. septembra 1944 pristáli na miestach, kde sa dnes pamätník nachádza. Prišli nám pomôcť v dňoch Povstania, aby sa zapojili do nerovného boja s fašistickými uchvatiteľmi. Odvážnymi činmi s protifašistickými bojovníkmi z 27 krajín sa usilovali poraziť nemecký fašizmus a vykoreniť ho od základu.

V družnej besede o pamätnom roku 1944 si pripomenuli ťažké boje a statočné zápasy bojovníkov za slobodu, lebo v zložitých situáciách sa upevňovalo trvalé priateľstvo, nezlomné vlastenectvo, vzájomná dôvera a neotrasiteľná vôľa víťaziť a zvíťaziť aj za cenu obetí.

Od stretnutia v roku 1989 uplynulo už skoro štvrtstoročie. Stretnúť sa opäť s tými, ktorí sa stali nielen spolubojovníkmi, ale aj príkladnými bratmi v zbrani, si znova želajú ešte žijúci bojovníci. Bolo by potrebné a užitočné v období politických zvrátov, prekrucovania histórie a hľadani

nepriateľov tam, kde ani nemôžu byť. Pomohlo by to obom stranám! Neraz sme sa presvedčili, že nie je priateľ ten, kto sľubuje, ale ten, ktorý pomáha v pravej chvíli, keď je to životne dôležité a spoločensky nevyhnutné.

skupiny Národný pomstiteľ. Kde bojovníci žijú, nie je nám známe. Čakáme každú informáciu, lebo čas nie je naším priateľom, ale skôr tvrdým súperom. Dočkáme sa? Netreba čakať na žiadne výročie. Treba prísť hneď,

Stretnutie v roku 1989.

Foto: archív hh

Zo životných skúseností vieme, že život je pre každého jedinca to najcennejšie, čo má, pričom v mladom veku nikto neumiera rád.

Odbojár sú pripravení zísť sa s bojovými druhmi z partizánskej

lebo pre nás je každý nový deň oveľa vzácnejší ako ten predchádzajúci.

Na informácie čaká: Helena Horvátová, Kalinčiakova 8, 953 01 Zlaté Moravce, č. tel. 0915/188910. Helena HORVÁTOVÁ

Na Slovenské národné povst

Ďakovná liturgia v Čirči

V obci Čirč je už tradíciou oslavovať SNP pietnym aktom a folklórnymi slávnosťami. Aj tohto roku organizatori Obec Čirč, Prešovský samosprávny kraj, Lubovnianske osvetové stredisko, Rusínska obroda na Slovensku, Slovenský zväz protifašistických bojovníkov a Agročirč a.s. zorganizovali už XXXV. folklórne slávnosti. Oslavy sa začali slávnostnou ďakovnou liturgiou padlým v II. svetovej vojne v grécko-katolíckom chráme v Čirči. Pri príležitosti 68. výročia SNP sa konal pietny akt pri pomníku padlých. Slávnostný príhovor mal starosta Obce Čirč Michal Didik. Panychídu za obete Povstania predniesol duchovný otec z Čirča.

Záver pietneho aktu sa ukončil piesňou Čirčianky z Čirča. Potom nasledoval kultúrny program v amfiteátri. Program sa začal slávnostným prejavom tajomníka Oblastného výboru v Starej Lubovni k 68. výročiu SNP. Nasledujúci kultúrny program bol veľmi bohatý. Vystúpilo 15 hudobných folklórnych telies domácich, zo Starej Lubovne, Prešova, Jakubian, Šarišského Jastrabia a zahraničia – Ukrajiny, Lotyšska. Krásne počasie prilákalo mnoho divákov, amfiteáter bol preplnený, množstvo ľudí stálo, čo oslavám SNP dalo vysokú úroveň.

Ladislav ŠLACHTOVSKÝ
tajomník OblV SZPB v SL

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Športové hry

Obec Kamienka bola 27. augusta organizátorom Okresných športových hier Jednoty dôchodcov Slovenska. Veľmi dobrá spolupráca Jednoty dôchodcov a SZPB v Starej Lubovni dalo základ aj oslavám 68. výročia SNP. Po bohoslužbe v grécko-katolíckom chráme sa účastníci odobrali pred pamätník padlým. Po položení vencu k pamätníku hry otvoril starosta obce Juraj Jedinák. Za jednotu dôchodcov sa prihovril Štefan Pokrivčák. Príhovor k 68. výročiu SNP predniesol tajomník Oblastného výboru SZPB zo Starej Lubovne Ladislav Šlachťovský. Po pietnom akte pokračovali športové hry v areáli

Základnej školy v Kamienke až do popoludňajších hodín. Hier sa zúčastnilo 10 družstiev, prítomných bolo vyše sto ľudí. Oslavy SNP sa konali aj v Hniezdom, kde je už zvykom SNP si pripomínať v prírode. Tohto roku to bolo pod vrbami pri rieke Poprad. Neodkladnou súčasťou osláv je partizánska vatra. Po jej rozhoření účastníci osláv zaspievali partizánsku pieseň a tajomníčka ZO predniesla príhovor k 68. výročiu SNP. Po príhovore všetci zasadli za pripravené stoly ku gulášu. Na podujatí nechýbal starosta obce Hniezdom Viktor Selep a riaditeľ ZŠ v Hniezdom František Solár. -18-

Oslavy na hrade

V posledných rokoch sa pri pamätníku obetí 2. svetovej vojny na Lubovnianskom hrade pietny akt nekonal. Bolo to spôsobené stavebnými prácami. Na oslavách 68. výročia SNP, vďaka riaditeľovi múzea Daliborovi Mikulčíkovi, mal pietny akt dôstojnú úroveň. Archeologický výskum, vykopávky na nádvorí pri pomníku sa oddelil zábranami tak, aby prítomní neboli ohrození. Po hymne k pamätníku položili vence delegácie Mesta Stará Lubovňa na čele s primátorom Michalom Biganičom. Pietneho aktu sa zúčastnili aj realizátori archeologického výskumu. Po položení vencov sa k prítomným prihovril riaditeľ Mikulčík. Zdôraznil, že na hrade

počas II. svetovej vojny sídlilo gestapo. Súčasný archeologický prieskum vyrieši aj dohady, ktoré sa od konca 2. svetovej vojny trdajú – či v hradnej studni sú pochovaní partizáni. Pokladá to za povinnosť aj česť, práve na tomto mieste vzdať hold padlým a umučeným. Po pietnom akte na hrade oslavy 68. výročia SNP pokračovali pri pomníku padlých v meste Stará Lubovňa, ktorej sa zúčastnilo okolo 50 odbojárov a obyvateľov mesta. Po hymne nasledoval slávnostný prejav tajomníka Oblastného výboru v Starej Lubovni. Po položení vencov nasledoval kultúrny program na pešej zóne, pri dychovke a ľudových piesňach. -18-

Na Marmone

Pri príležitosti osláv 68. výročia SNP Oblastný výbor SZPB v Starej Lubovni naplánoval výstup na horu Marmon pre žiakov základných škôl. Je to dôstojné miesto pre oslavy, pretože práve tu havarovalo sovietske lietadlo. Na podujatí sa zúčastnilo vyše dvesto žiakov a učiteľov. Zapálila sa vatra. Hlavným bodom bola prednáška o SNP a udalostiach na Marmone v noci zo 14.

na 15. septembra 1944, ktorú predniesli tajomník a člen predsedníctva OblV SZPB v Starej Lubovni Ladislav Šlachťovský a Peter Herko. Prednáška zaujala prítomných, pretože žiaci s prednášajúcimi diskutovali aj po nej. Po prednáške položili k pomníku kyticu kvetov žiaci, učelia a členovia SZPB. Dobro padlo aj občerstvenie pri ohni, a hlavne pohyb v krásnej prírode. -18-

Po zaujímavej prednáške o Marmone, diskutovali žiaci o SNP pri vatre.

Sprievod počas Osláv SNP v Podolínci.

Na Zvonici v Strečne

Pamiatku obetí SNP si 28. augusta v rámci spomienkových osláv 68. výročia uctili položením vencov pri pamätníku francúzskych partizánov na vrchu Zvonica v Strečne predstavitelia francúzskeho, ruského, ukrajinského a bieloruského veľvyslanectva, zástupcovia štátnych i samosprávnych inštitúcií.

Predseda OblV SZPB v Žiline Juraj Drotár pripomenul, že bitka o strečniansku úžinu začala 31. augusta 1944 a trvala päť dní. „Mala životne dôležitý význam pre udržanie Povstania v jeho prvých dňoch. Z vojen-

ského hľadiska vytvorila dostatok času na prípravu povstaleckých frontov. Vytvorila možnosť zmobilizovať povstalecké jednotky a zajať miesta obranných postavení. Išlo práve o to, aby sa Nemci nedostali čo najrýchlejšie cez túto úžinu,“ povedal Drotár.

Hold spolubojovníkom vzdali aj štyria slovenskí partizáni, ktorí pôsobili v partizánskej brigáde Veličko. SNP je podľa predsedu Žilinského samosprávneho kraja (ŽSK) Juraja Blanára najvýznamnejšou z historických udalostí v novodobej histórii slovenského národa. „Odkaz

SNP je neoddeliteľnou súčasťou budovania zdravého vlastenectva súčasných generácií, ktoré neprežili vojnu. Ale poznajú ju len sprostredkovane od rodičov, starých a prastarých rodičov. Preto som veľmi rád, že táto tradícia sa v našom kraji udržala. Že do toho vstúpili obce a samosprávny kraj v spolupráci so SZPB. Pevne verím, že tradícia pripomínania si SNP sa bude aj prostredníctvom vzdelávania na školách postupne odovzdávať do rúk ďalších generácií,“ konštatoval Blanár.

red TASR

Foto: IŠ

Foto: IŠ

Kladenie vencov pri príležitosti osláv SNP v Banskej Štiavnici. Foto: ag

Vatra a účastníci osláv pri guláši v obci Hniezdne. Foto IŠ

Oslavy SNP v Žiari nad Hronom. Foto: L. Ihradská

Spomienky v Jakubovanoch a Podolínci

Oslavy SNP v Jakubovanoch sa začali 2. septembra Grécko-katolíckou liturgiou v chráme. Po liturgii sa sprievodom premiestnili k pomníku padlým. Po položení venca sa pokračovalo panychídou za obeť 2. svetovej vojny. Veľká účasť ľudí dala pietnemu aktu dôstojný charakter. Po jeho skončení k prítomným prehovoril starosta obce Jozef Dufala. Členovia ZO SZPB v Jakubovanoch pokračovali členskou schôdzkou za prítomnosti starostu obce a tajomníka ObIV SZPB v Starej Ľubovni.

SNP si pripomenuli aj odbojáři v Podolínci. Delegácie Mestského úradu v Podolínci, Lesného závodu, učiteľia a žiaci základnej školy a členovia ZO SZPB v Podolínci sa stretli pred mestským úradom. Vytvorili sprievod, ktorý na čele s kyticou prešiel celým námestím k pomníku padlých. Po položení kvetov sa prítomným prihovoril slávnostným prejavom tajomník ObIV SZPB v Starej Ľubovni. Po hymne sa predsedníčka ZO v Podolínci Božena Závacká poďakovala prítomným za účasť. Na záver členovia ZO SZPB zaspomínali na význam SNP pre súčasnosť. -IŠ-

Oslavy 68. výročia SNP na vrchu Roh

V nedeľu 26. augusta sa uskutočnil pietny akt kladenia vencov pri príležitosti 68. výročia SNP aj na vrchu ROH, ktorého sa zúčastnili členovia organizácií patriacich pod ObIV SZPB v Novom Meste nad Váhom. Účastníci osláv sa najskôr zastavili pri rodnom dome kpt. Miloša Uhra, významného organizátora partizánskeho hnutia na západnom Slovensku a veliteľa partizánskeho oddielu Hurban 2. československej partizánskej brigády J.V. Stalina, kde položili veniec a potom

sa odobrali na vrch ROH. Tu, za zvukov vojenskej hudby položili vence a poklonili sa pamiatke padlých hrdinov delegácie Národnej rady SR, kancelárie prezidenta SR, Ministerstva obrany, veľvyslanectiev, Ústrednej rady SZPB, predstaviteľia krajskej a miestnych samospráv, štátnej správy, členovia SZPB, občianskych združení, politických strán a občania. Oslavy pokračovali kultúrnym programom v ktorom vystúpili dychová hudba Bučkovanka a folklórna skupina Kasanka z Moravského Lieskového, Dušan Grúň a Mírka Klimentová. **Olga Kajabová**

V Žiari nad Hronom spomínali

Koncom augusta sme si na stretnutí členov Oblastného výboru Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov a Základnej organizácie SZPB v Žiari nad Hronom pripomenuli 68. výročie Slovenského národného povstania. Po slávnostnom príhovore Ľubomíra Janču, podpredsedu ObIV SZPB a predsedu ZO o význame SNP a o bojových akciách v našom okolí, po odovzdaní čestných uznaní zaslúžilým členom zväzu, sme sa odobrali k soche Ladislava Exnára, ktorá stojí pred základnou školou na Ulici Dr. Janského. Ide o jedného z prvých partizánskych veliteľov na strednom Slovensku. Pôsobil v skupine Sitno v Štiavnických horách. Tu vzdali hold všetkým známym i neznámym hrdinom, ktorí sa za nás obetovali, nielen členovia a predstavitelia SZPB, ale i zástupcovia mesta, Obvodného úradu v Žiari nad Hronom, ako aj zástupcovia

politických strán a rôznych spoločenských organizácií a skupina občanov mesta. Spolu s nimi položila kyticu vďaka aj poslankyňa NR SR Emília Müllerová. Spomienkové oslavy pokračovali na Šibeničnom vrchu, ktorý bol počas bojov v SNP strategickým bodom delostreleckých jednotiek slovenskej armády a II. československej paradesantnej brigády. Tu sa uskutočnili tradičné preteky v behu do vrchu žiakov a dospelých „Beh SNP“ a cyklistické preteky do vrchu. Na záver bola zapálená partizánska vatra s vystúpením mužskej speváckej skupiny Sekera a nechýbalo ani občerstvenie.

Členovia ObIV SZPB v Žiari nad Hronom sa zúčastnili aj na spomienkových zhromaždeniach, ktoré sa konali v Banskej Štiavnici, na legendárnom Sitne, sídle partizánskej jednotky „Sitno“, v Kremnici a v Novej Bani.

Lubomír JANČO, podpredsa ObIV SZPB a predsedu ZO SZPB v Žiari nad Hronom

Spomínali aj oceňovali

Spomienkové oslavy SNP sa v Banskej Štiavnici konali 28. augusta pri pomníku SNP na Radničnom námestí, za prítomnosti primátorky mesta Nadeždy Babiakovej a jej zástupcu Dušana Lukačku a ďalších hostí. Po zaznení hymny sme slávnostne položili vence k pamätníku SNP. Primátorka Babiaková vo svojom príhovore spomenula udalosti pred 68 rokmi, ktoré neobišli ani naše starobylé banícke mesto a utrpenie, ktoré obyvatelia nášho mesta prežívali, koľko nevinných ľudí bolo nezmyselne zavraždených a väznených v koncentrač-

ných táboroch. Zdôraznila, ako je dôležité si pripomínať tieto udalosti a hrôzy fašizmu.

Pri príležitosti 68. výročia SNP Ústredná rada SZPB udelila členom našej ZO čestné uznanie a medailu za vernosť. Tieto ocenenia odovzdali Ľubomír Jančo a Jozef Kopčan. Medaila za vernosť bola udelená Imrichovi Antalovi, in memoriam ktorú prevzala jeho dcéra. Čestné uznanie boli odovzdané Jolane Šamovej, Marte Boroškovej, Martinovi Lukáčovi, Pavlovi Adámymu a Jaromírovi Piliarovi. Pri tejto príležitosti bol odovzdaný člen-

ský preukaz novému členovi ZO SZPB Ondrejovi Poliakovi. Po zaznení hymnickej piesni „Kto za pravdu horí“ sa spomienkové oslavy ukončili. Niektorí účastníci pokračovali autobusom na Sitno, kde sa tiež tradične konali oslavy. Po ceste sa pripojili aj obyvatelia Prenčova, Svätého Antona a skupinka turistov, ktorí vystúpili na Sitno od jazera Počúvadlo.

Spomienkové oslavy na Sitne otvoril predseda ZO SZPB v Banskej Štiavnici Anton Greguss. Po položení vencov k pamätníku Ladislava Exnára si účastníci

tejto spomienky, za hudobného sprievodu vynikajúceho harmonikára zo Sebechlieb, zaspievali partizánsku pesničku „Tichá noc tmavá noc krásna je“.

Člen ZO SZPB v Banskej Štiavnici Ľubomír Krno vyzval účastníkov na minútu ticha za tých, ktorí položili svoje životy vo vojne, ale aj za tých priamych účastníkov, ktorí zomreli v poslednom období. Potom Jozef Osvald porozprával svoje zážitky z obdobia SNP ako 8-ročného chlapca, a vyzdvihol aké je dôležité pre náš región pripomínať si takéto udalosti priamo na Sitne.

Potom sa všetci účastníci presunuli autobusom do Svätého

Antona, kde za účasti starostu obce Sv. Anton Jozefa Baranyaiho položili veniec k pamätníku v obci. Po zaznení hymny SR starosta privítal všetkých prítomných a na záver zapálil symbolickú partizánsku vatru. Nechýbal dobrý guláš.

Tak ako každý rok členovia ZO SZPB v B. Štiavnici boli položiť vence pri pamätníkoch na Počúvadlianskom jazere. Tohto aktu sa zúčastnili podpredsa ZO SZPB v B. Štiavnici Vladimír Poprac, tajomník ZO SZPB Jaroslav Dudík a riaditeľ Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Banskej Štiavnici Štefan Filip.

Anton Greguss, predseda ZO SZPB v BŠ

Na druhej strane

Z kanadského Montrealu som priletel na letisko v Havane prvý deň roka. Prezrel som si najznámejšie havanské štvrte, na nábreží Malecón si zaspomínal na štúdium španielčiny, zoznámil sa s predstavom, prezrel si dom Josého Martího a poobedoval v reštaurácii Las Ruinas. Na druhý deň som navštívil dom svetoznámeho spisovateľa Ernesta Hemingwaya a vykúpil sa na pláži Santa Maria. Večer som sa nechal unášať kubánskymi spevmi a tancami v zábavnom parku Tropicana.

V priebehu pobytu som sa postupne zoznamoval s turistickým centrom Varadero, kde bola rezidencia amerického magnáta Duponta, kostolík z roku 1519, kde pobýval Krištof Kolumbus, staré námestie s katedrálou. Veľký dojem vo mne zanechala návšteva cintorína Krištofa Kolumba. Sú v ňom k poslednému odpočinku uložené veľké osobnosti – José Martí s manželkou, Manuel de Salamanca, sochár José Villalta

de Saavedra, generál José Miguel Gómez, španielski spisovatelia Julio Martinez Zapata, Augustín Quero a mnohí iní.

Pohľad z hotela na Havanu.

Foto: gs

Z hotelov Nacional de Cuba a Havana Libre, kde sme bývali, bol nádherný pohľad na kubánsku metropolu a na jedinečný západ slnka.

deróbe, najčastejšie v dlhých šatách pastelových farieb, s klobúčikom alebo korunkou vo vlasoch pózujú pred fotoaparátmi a videokamerami, aby

obdivuhodná. Preto si obyvatelia ostrova zaslúžia našu poklonu a uznanie v novom tisícročí.

Gustáv Stopka

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Deväťdesiatročný útočí na rekord

Dlhoročný vedúci speváckeho zboru Zvon v Seredi Viliam Karmažin je pravdepodobne najdlhšie pôsobiacim dirigentom na svete. Aj vo veku 90 rokov stojí za dirigentským pultikom a koncertuje so spevokolom pri rôznych príležitostiach. Svoje životné jubileum oslávi koncertom v seredskom Kostole sv. Jána Krstiteľa v sobotu 22. septembra; narodeniny mal

o deň neskôr. Do Zvonu prišiel Karmažin v roku 1942 a pracuje v ňom bez prestávok 70 rokov. Svetový rekord v dirigovaní v Guinnessovej knihe rekordov zatiaľ patrí Španielovi, ktorý vydržal pri tejto činnosti nepretržite 71 rokov a 100 dní. Viliam Karmažin má však prax ešte dlhšiu. „Pri nedávnom stretnutí, keď si mňa i hudobného skladateľa Milana Nováka

uctilo rodné mesto Leopoldov udelením čestných občianstiev, priateľ Novák potvrdil, že bol členom detského spevokolu, ktorý som dirigoval v roku 1936 vo veku 14 rokov. Do ústredia Guinnessovej knihy rekordov už odišla žiadosť, kde je táto skutočnosť uvedená. Španiela by som takto predčil o päť rokov,“ povedal Karmažin.

red TASR

HISTORICKÝ KALENDÁR

15. septembra

1938 – Britský premiér Neville Chamberlain sa v Berchtesgadene stretol s Adolfom Hitlerom. Chamberlain sľúbil splniť Hitlerovu požiadavku, aby Československo odovzdalo Nemecku územie, kde žije viac než 25 percent nemeckého obyvateľstva.

17. septembra

1939 – Druhá svetová vojna: Vojská ZSSR obsadili najvýchodnejšiu časť Poľska.

18. septembra

1944 – SNP: povstalecké letecké sily zaútočili na piešťanské letisko, kde sa im na zemi podarilo zničiť šesť nemeckých lietadiel.

19. septembra

1941 – Druhá svetová vojna: Nemecké vojská obsadili Kyjev.

21. septembra

1944 – Partizáni porazili 187 nemeckých obyvateľov Skleného.

– Červená armáda oslobodila slovenskú obec Kalinov, prvú na území Československa.

22. septembra

1938 – Odstúpila vláda Michala Hodžu. Nastúpila nová vláda na čele s generálom Janom Syrovým.

23. septembra

1938 – Československá vláda vyhlásila všeobecnú mobilizáciu.

24. septembra

1890 – Narodil sa v Revúcej RUDOLF VIEST, slovenský divízy generál, veliteľ povstaleckej armády na Slovensku počas SNP a jediný slovenský generál počas predvojnovnej ČSR. Nemci ho zajali 3. 11. 1944 a v roku 1945 popravili v koncentračnom tábore Flossenburg, pravdepodobne spolu s brigádnym generálom Jánom Golianom.

26. septembra

1918 – Edvard Beneš oznámil v Paríži utvorenie dočasnej čs. vlády. Tvorili ju Tomáš Garrigue Masaryk ako jej predseda, Edvard Beneš ako minister zahraničia a vnútra a Milan Rastislav Štefánik ako minister vojny. Oficiálne bola vyhlásená za dočasnú čs. vládu 14. 10. 1918.

Zdroj: TASR

pomoc: ANABAR, ASTANA	jeden zo zmyslov	Erika, doma	EČV Rožňavy	Severoatlantický pakt	meno Šándora	duša v st. Egypte	snopček	stav, situácia	typ ruských lietadiel	držiteľ privat. kupónu	sibírska rieka (zaplátna)	tenký pliešok
náš generál (v SNP vel. VI. TS)							stratil listy (strom)					
utrhla (expr.)							Antónia, doma					
slabika smiechu			ukaz. zámeno			snoval		otázka na smer				
			antická minca			klub sloven. turistov		popovek				
	domácia obuv	autonóm. oblasť			miešanec					berílium		
		starý les			cudzopasný hmyz					čajka, po česky		
poľná poštová služba				2. časť tajničky								
				ruské m. meno								
argón			kocúr, po rusky				EČV Krupiny		papagáj			
			dopis				vlastnil		nárek			
stredoveká zbraň (šlachtická)							EČV Malaciek		počítač		národná technická knižnica	aón, po česky
							bodavý hmyz		latinský pozdrav			
ukrajinské sídlo					obmené auto					ž. meno		
					staročeské zámeno					poľná miera		
1. časť tajničky												
stolica Kirgizska							vrava			EČV Komárna		

Správne vylúštenie tajničky z č. 18 znie: **Vatry na horách nietili partizáni.** Knihu posielame **Kataríne Mozolovej do Trenčína.**

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.

BOJOVNÍK
Dvojtyždenník antifasistov

Vydáva Slovenský zväz protifašistických bojovníkov • Šéfredaktorka Mgr. Lucia Illanitzová, tel. 57 20 37 34, e-mail sefredaktor@szpb.sk • Internet: http://www.szpb.sk, e-mail sekretariát ÚR SZPB: sekretariat@szpb.sk, redakcia: zlata.haringova@szpb.sk, fax 52 92 65 22 • Redakcia: Štúrova 8, 815 72 Bratislava • Neobjednané rukopisy a fotografie sa nevracajú • Vychádza dvojtyždenné, cena jedného čísla 0,44 € • Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty • Objednávky do zahraničia vybavuje Slovenská pošta, a.s., Stredisko predplatného tlače, Námestie slobody 27, 810 05 Bratislava, e-mail: zahranična.tlac@sposta.sk • Predaj v novinových stánkoch zabezpečuje MEDIAPRINT-KAPA, Pressegrasso, a.s., Vajnorská 137, 831 04 Bratislava • Tlač: DOLIS, s.r.o., Dostojevského rad 1, 811 09 Bratislava. Ročník XXXVI (LVII) • Podávanie novinových zásielok povolené Riaditeľom pošt pod č. 2606/93 zo dňa 27. 7. 1993 a RPR poštou Ba 12 z 15. 12. 1993 pod č. 191/93 • Index č. 49 036, ISSN 0323-2018 • Evidenčné číslo: EV 204/08

ZRNKÁ HUMORU

Slečna, vy vyzeráte čím ďalej, tým lepšie.
Naozaj?

Áno. A čím bližšie, tým horšie!
* * *

Otec Fero umýva riad, synček Ferko ho utiera a mamka Marka pozerá telenovelu. Ferko potichu vraví otcovi:

– Ešte sa nemáme tak zle, ocko. Čítal som v novinách, že v niektorých arabských krajinách majú muži aj štyri ženy.

– Prečo ste omráčili svojho druha? – pýta sa vyšetrovateľ.

– Tri roky s ním žijem ako družka, a teraz chce, aby som mu išla na svadbu za družičku.
* * *

– Tak čo, obdivovali tvoje priateľky prsteň, ktorý som ti daroval na zasnúbenie?

– Veľmi! Dve ho dokonca aj poznali.

Zdroj: Internet

Rezance pani uhliarky

Potrebuje: 75 g slaniny, 1 cibuľu, 2 žltky, 1 PL masla alebo oleja, 200 g širokých rezancov, 1/8 l smotany, 2 PL nasekanej petržlenovej vňate, soľ, 2 PL parmezánu.

Ako na to: Ošúpanú cibuľu a slaninu pokrájame nadrobno, cibuľu na tuku speníme domäkka, pridáme slaninu a miešame, kým nezačne vonať. 2 l vriacej vody osolíme a ochutíme trochou oleja, pridáme rezance, uvoľníme ich odo dna a pomaly uvaríme. Zlejeme a necháme odkvapkať. V kastrole zohrejeme smotanu s petržlenovou vňatou a soľou, primiešame rezance a slaninovú zmes. Rezance rozdělíme do dvoch hlbokých tanierov, posypeme strúhaným syrom. Žltky vmiešame až pri stole.

Zdroj: Internet